KSIĘGARNIA „CZYTAJ" Łódź Telefon № 18-52

פולע טאבעלע פון דער מלוכה־לאטעריע זעה 7־טע זייט

היינט 8 זייטען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען.

נייער פאלקסבלאט

№ 61 | לאדז, מיטוואך, יב אדר תר"ץ | אכטער יאהרגאנג | Łódź, Środa 12 marca 1930. | № 61

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224־71 | Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דער שטורמער פראטעסט פון סוחר'טום

שטרייק פון סוחרים און האנדווערקער אין ווארשא, לאדז, פויזען, ווילנע, קראקע, לעמבערג, קאטאוויץ און ביאליסטאק

אלע לאדזער געשעפטען אפגעשטעלט פון 4 ביז 7 אזייגער

דאס געדולד, אויפרעגונג און פערביטערונג פון מיטעלשטאנד, בעזונדערס פון יודישען, האט זיך סוף כל סוף פערוואנדעלט אין א שטורמען פראטעסט, [illegible] אלע, וועלכע [illegible] זיך די אויגען פאר דער ווירקליכקייט, וועלכע זענען טויב צו די פערצווייפלונגס־רופע, וועלכע זעהען נישט דעם אונטערגאנג פון צעהנדליגער און הונדערטער טויזענד אייגענע בירגער, וואס פיהרען אוים לאיאל יעדער פעראָרדנונג פון דער מאכט.

הגם די סוחרים־פעראיינען, האנדווערקער־פעראיינען און קליינהענדלער־ארגאניזאציעס האבען זיך אפיציעל נישט אנגעשלאסען אין דער אקציע, האט דאס נישט געהאט קיין גרויסע ווירקונג און דער גאנצער מיטעלשטאנד האט, געטריבען פון אינערליכע נויטווענדיקייט, פערלאזען קראם און ווערקשטעל, און שטיל, אבער מיט הייסע פראטעסטירט געגען דער אונגעהויערער שטייער־לאסט, וועלכע ברענגט איהם צום בעטלער־שטעקען.

אין די פארמיטאגשטונדען, ווען די אקציע אין דער שטאט האט זיך נאך וועניג געלאזט פיהלען, די טעלעפאנען פון די פעראיינען און די רעדאקציעס האבען אבער אומאויפהערליך געקלונגען נאך אינפארמאציעס, וועגען דעם ווי־אזוי די פראטעסט־אקציע וועט געפיהרט ווערען און ווען זי וועט זיך אנהייבען. [illegible] האט זיך געשטיצט אויף דעם אויפרוף פון יודישען „קאלא", און [illegible] אנשטימונג אז מ'דארף איהר געבען די פולשטענדיגע אונטערשטיצונג אין דעם קאמף, וואס זי פיהרט אין [illegible], אין געשעפט אדער ווערקשטעל האט מען [illegible] אנדערש גערעדט ווי וועגען דער פראטעסט־אקציע. די [illegible] פערביטערונג איז אים עדריקט געווארען צוליב דעם לעצטען שריט פון פינאנץ־מיניסטער, וועלכער האט צוריקגעצויגען זיין [illegible] פראיעקט וועגען די נעמאכטע שטייער־הנחות. די [illegible] און שטייער־בעאמטע וועלכע האבען מיט א בעזונדערער התמדה נעמען געארבעט אין דער שטאט, האבען מיט נייגעריגקייט זיך אויסגעפרעגט אויף די איינצעלהייטען פון דער גרויסער פראטעסט־אקציע.

פונקט 4 א זייגער נאכמיטאג האבען זיך אנגעהויבען פערקלאפען לאדענס און קלינגען שלעסער. מ'האט [illegible] ארבייטער פון האנדווערקער־ווארשטאטען, און די [illegible] שטימונג האט זיך גלייך געלאזט פיהלען אין דער גאנצער שטאט. די סאלידאריטעט איז געווען אן אומפאסענדע. די געוועלבער און געשעפטען זענען צוגעמאכט געווארען סיי אויף אלטשטאט, אויף [illegible] רינעק, אויף נייערס מארק, אויף גרינעס מארק, אויף נאוואמיעיסקא און פעטריקאווער גאס, ס'איז [illegible]

פערמאכט די קראמען, געשעפטען און ווערקשטעלען יודען, פאלאקען, און [illegible] פראנצויזען און [illegible], וועלכע האבען אין לאדז געשעפטען; ס'האבען פערמאכט [illegible], א [illegible], פא [illegible], [illegible] רעקעם און [illegible]; ס'זענען אפגעשטעלט געווארען שוסטער, שניידער, [illegible], און רימער ווארשטאטען; ס'זענען פערמאכט געווארען מאנופאקטור־געשעפטען, בלומען געשעפטען, [illegible], דעליקאטעסען אדער פוטער־געשעפטען.

די גאס האט באלד בעקומען אן אנדער אויסזעהען:

די קרעמער און בעלי־מלאכות זענען ארויס פאר זייערע געוועלבער און שטארק פראטעסטירט געגען דער עוולה וואס מען טוט זיי, די שטימונג איז געווארען נאך מעהר געדריקט ווען אין א גאנג האט נישט געברענט קיין עלעקטריש לאמפען אין די שויפענסטער פון די געשעפטען, ס'זענען פערלאשען געווארען א.ע. ליכט־רעקלאמען פון די פראטעסטירענדע געשעפטען. און ווען דא און דארט איז געווען עפעס א געשעפט, האט עס אויסגעזעהן ווי א יוצא מן הכלל, און די פערבייגעהנדע האבען געווארפען אין געשעפט שפאטישע בליקען.

אין אזענער האבען די סוחרים און האנדווערקער אנגעהויבען זיך צונויפזאמלען אין זייערע ארגאניזאציעס און פעראיינען, דאס הויפט־געשפרעך איז געווען [illegible] דער פראטעסט [illegible] אויף די [illegible] ספערע. א טייל סוחרים האבען געהאלטען, אז דער פראטעסט איז א צו שוואכער און קען דעריבער נישט מאכען דעם געהעריגען איינדרוק. אנדערע סוחרים האבען געהאלטען אז מ'האט געדארפט [illegible] צוריקגעבען די פאטענטען, ווייל האנדלען קען מען סייווי סיי נישט. זיי האבען געהאלטען אז מ'דארף ארויספיהרען פון טעות די שטייער־מאכט, וועלכע מיינט, אז [illegible] האלטען די געשעפטען און איסקויפען פאטענטען האנדעלט מען ווירקליך. אנדערע האבען געטענהט, אז די צעהנדליגער טויזענדער סוחרים און האנדווערקער האבען געדארפט ארויסגעהן אין גאס און אין א שטורמער דעמאנסטראציע זאל מען אויסדריקען די פערצווייפלונג.

ס'זענען אבער אויך געווען אפטימיסטען, וועלכע האבען געהאלטען, אז די רעגירונג וועט דאך איינזעהן איהר טעות און וועט כאטש אין א מינימום נאכקומען די ארויסגעשטעלטע פאדערונגען.

„היינט האט מען אליין געשלאסען —

אז ס'זאל זיך אזוי ווייטער ציהען וועט מען פערשפארען צו שליסען"

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער היינטיגער פראטעסט־שטרייק פון די יודישע סוחרים, האנדווערקער און קליינהענדלער איז אויסגעפאלען זעהר אימפאזאנט, הגם ביז נעכטען שפעט ביינאכט האבען די יודישע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס נישט אנגענומען קיין שום פאזיטיווע רעזאלוציע בנוגע דעם שטרייק.

היינט אין דער פריה זענען פונדעסטוועגען 75 פראצ. פון די יודישע געשעפטען שוין געווען געשלאסען.

אונטער'ן דרוק פון דער געזעלשאפטליכער מיינונג זענען זיך צוזאמענגעקומען די פערוואלטונגען פון די אנגערופענע ארגאניזאציעס, וועלכע האבען נאך א קורצער בעראטונג פעראָרדענט צו שליסען! אלע יודישע געשעפטען, אזוי אז 12 ביי טאג זענען שוין אלע יודישע געשעפטען געווען צוגעמאכט.

די קריסטליכע געשעפטען אין דער יודישער געגענד זענען אויך פיילוויז געווען פערמאכט, דאגעגען — אלע יודישע געשעפטען אין דער קריסטליכער געגענד האבען זיך אלע 12 א זייגער געשלאסען. אלע קליינהענדלער, האנדווערקער און האלב־שטעהער האבען צוגערוימט זייער'ע קראמען. ווי געזאגט, האט דער שטרייק פון סוחר'טום געמאכט אַן'אונגעהויער־אימפאזאנטען און טרויעריגען רושם.

פון אלע עקען פוילען, פון שטעט און שטעטלעך זענען אנגעקומען דעפעשען צום יודישען „קאלא", אז זיי סאלידאריזירען זיך מיט'ן גרויסען פראטעסט, און אז זיי שטרייקען מיט.

12 א זייגער איז אין לאקאל פון קליינהענדלער

(ווייטער זעהר 2־טע זייט).

אלטשטאטישע פאלקס־באנק
אין לאדז, פל. קאשטשעלני 4, טעל. 133-62
Staromiejski Bank Ludowy w Łodzi
Spółdz. z ogr. odp.
Pl. Kościelny 4, tel. 133-62

געהמט אן מיטגלידער,
גיט הלוואות אין אוואנסען אויף אינקאסא, מאכט דיסקאנטאס, נעהמט אן געלד־איבערווייזונגען אויף אלע שטעט אין פוילען.

1) ערלעדיגט אינקאסא פון וועקסלען אין פארכטען אויף לאדז און אלע שטעט פון פוילען. צאהלט אוים אינקאסס דעמזעלבען טאג פון אנקומען. פיהרט טשעק־רעכנונגען פאר דער קונדשאפט און גיט גרויס משעק בוכלעך. ערלעדיגט שנעל, פינקטליך און ביליג.

2) די אפשפארונגען־איינלאגען נעהמט אן די באנק פון דער קלענסטער סומע אן און ווערען גוט פראצענטירט. עס ווערען אנגענומען תנאי־אפשפארונגען. ס'ווערען אויך אנגענומען פרעמירטע אפשפארונגען, אויף וועלכע די בעזיצער פון די אפשפארונגס־בוכלעך קענען געווינען אין משך פון יעדען האלבען יאהר א פרעמיע פון 500 זלאטים.

די אפשפארונגס־איינלאגען, ווי אויך די טשעק־רעכנונגען זענען פריי פון אלע מינים שטייערן און אפצאהלונגען

די באנק איז די איינציגע יודישע קרעדיט־אינסטיטוציע אויף אלט־שטאט, וואס געהער צום יודישען רעוויזיאנס־פערבאנד פון די קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען און טראגט די געהעריגע אחריות פאר אלע איהרע באנק־אפעראציעס און דעריבער האט עס איר אנטשפארטער גראשען אריינגעטראגען ווערן אין דער

אלטשטאטישער פאלקס־באנק
לאדז, פל. קאשטשעלני 4, טעל. 133-62

8־ונג, בעקער־מייסטער!

די פערוואלטונג פון בעקער־צעך פאדערט אויף אלע בעקער־מייסטער, מיטגלידער און נישט מיטגלידער, וואס ווילען באקען מצות צו קומען היינט, מיטוואך, דעם 12 טען מערץ אויף דער

אלגעמיינער פערזאמלונג

וועלכע קומט פאר אין אונזער לאקאל וואלטשאנסקא 57.

מיר מאכען אויפמערקזאם, אז אויף דער פערזאמלונג וועלען ווערען בעטראכט זעהר וויכטיגע פראגען. די וואס וועלען נישט זיין אנוועזענד, וועלען שפעטער טראגען די קאנסעקווענצען.

גלייכצייטיג וועט אויף דער פערזאמלונג, ווערען אפגעגעבען א בעריכט פון דער קאנפערענץ אין דער וואיעוואדזטווע, וועגען דער פראגע פון שליסען די בעקערייען.

די פערוואלטונג פון בעקער־צעך.

א בשורה טובה פאר לאדז און אומגעגענד!

צו דער בעקוועמליכקייט פון ג' פובליקום פון לאדז און אומגעגענד מאך איך בעקאנט, אז אין מיין לאנגיעהריגען גוט בעקאנטען

ווייןגעשעפט

איז די הויפט־פערקויפס־שטעל פון דער בעוואוסטער וויין־פירמע

ה. שולדענרייך, ווארשא, פראנציסקאנער 11

צו די זעלבע פרייזען ווי ביי שולדענריין אין ווארשא, ווי אויך פון דער בעוואוסטער וויין־פירמע

א. נ. ליבערמאן, ווארשא, פראנציסקאנער 19

אלעס צו די זעלבע פרייזען ווי אין ווארשא. ביי מיר איז אויך צו בעקומען אלע סארטען ליקערען, קאניאקען, שפירט און כרמל־וויין כשר לפסח

מיט אכטונג גוטמאן, לאדז

פל. וואלנאשטשי 11, טעל. 158-20.

בעמערקונג: דער וויין Nr. 33, Nr. 65 און Nr. 88 ווערען געמעלשט אין לאדז. מ'בעט אכטונג צו געבען אויפ'ן זיגעל און אויפ'ן עטיקעט.

טויט אורטייל איבער כינקעס'ן אפגעשאפט
כינקעס פערמשפט אויף 15 יאהר טורמע

ירושלים, 11. (יט"א טעלעגראפיש). האלב 10 אינדערפריה האט דער פארזיצער פון טריבונאל ריכטער מעקדאנאל איבערגעלייענט דעם אורטייל פון אפעלאציע־געריכט אין'ם פראצעס פון פאליציאנט כינקעס. דאס אפעלאציע־געריכט האט אנ־ערקענט כינקיס'ן אלס שולדיגן אין אויספיהרען א מארד אבער אָהן א פאראויסבעשטימטער כוונה. דער ערשטער אורטייל ווערט דעריבער בטל און כינ־קעס ווערט פערמשפט צו 15 יאהר תפיסה. דער אורטייל איז דורכ'ן טריבונאל אנגענומען געוואָרען איינשטימיג.

כינקעס האט דעם אורטייל אויפגענומען מיט א שמייכעל. צווישען דער יודישער בעפעלקערונג האט דער אורטייל ארויסגערופען א געוואלדיגע שמחה. מ'האט זיך געקושט אויף די גאסען און זיך אפגעגעבען „מזל טוב".

„עמעס" איבערגעשטאלטיגט

מאסקווע, 11. (יט"א טעלעגראפיש). דער „עמעס" האט אויפגעהערט צו זיין דער ארגאן פון דער קאמוניסטישער פארטיי, און איז געווארען א רעגירונגס־ארגאן. דאס איז א רעזולטאט פון דער ליקווידאציע פון דער „יעווסעקציע".

מ'וויל נישט זשאבאטינסקי'ן

ירושלים, 11. (יט"א טעלעגראפיש). יט"א דערוויסט זיך, האט מען מצד דער רעגירונג געגעבען אנצוהערען די יודישע פאליטישע קרייזען, אז ס'וואלט געווען אומגינשטיג, אז זשאבאטינסקי זאל צוריקקומען אין לאנד.

לויה פון די קרבנות אין שארלערוא

שארלערוא, 11. (אטע) נעכטען איז פאר־געקומען די לויה פון 14 קרבנות פון דער גרובען־קאטאסטראפע. בעת דער טרויער־צוג האט אן אומבעקאנטער ארויסגעריסען די פעראיינס־פאהן פון פאהנטרעגער און איז מיט איהר אנטלאפען. אויפ'ן בית־עולם האבען 2 קאמוניסטישע רעדנער געפרובט צו האלטען רעדעס, זיי זענען אבער בעזייטיגט געוואָרען דורך דער פאליציי.

פון די סיים־קולוארען

ווארשא, 11. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט). היינט א גאנצען טאג האט מען אין די קולוארען גערעדט וועגען דעם פארש.א. גע־גען די מיניסטארען פריסטאר און טשערווינסקי. מען רעכענט, אז דער פארשלאג וועט דורכפאלן. מיט. פריסטאר וועט האבען א פעולה. מארגען וועט זיך פראבען די פרעזידיומס פון די קלובען וועגען אננעמען א שטעלונג צו דעם ענין.

עס ווערט אויך געשפראכען בעראטענדיג די פראגע וועגען ענדערען דעם צוזאמענשטעל אין די קאמיסיעס אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס ביי די פראקעס איז „פסול" געווארען אין פארבאנד־מאנ־דאט. (זיי האבען איצט 10 אנשטאט די נויטיגע 11). דעריבער זאל זיך זייער קלוב האבען געווענ־דעט צום דעפ. פולק. סלאוועק וועט אויסבאר־גען א דעפוטאט...

יודישע פארשלאגען פון סענאטאר דר. שאבאד

ווארשא, 11. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט). היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון סענאט, אויף וועלכער עס זענען בעטראכט גע־ווארען די בודזשעטען פון אינערן ארבייטס־ און יוס־טיץ־מיניסטעריום. בעת דער דיסקוסיע איבער'ן בודזשעט פון ארבייטס־מיניסטעריום האט גענו־מען א ווארט דער סענאטאר ד"ר שאבאד וועלכער האט אריינגעטראגען א פארשלאג וועגען סובסידיעס פאר'ן וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין ווילנא — 64 טויזענד זל., פאר „האיאס" — 50 טויזענד זל. פאר יודישע קינדער־קאלאניעס — 60 טוי־זענד זל.

די רעדנער פון דער אפאזיציע האבען שארף קריטיקירט דעם ארבייטס־מיניסטער פריסטאר.

ביים בעהאנדלען דעם בודזשעט פון אינערן מיניסטעריום איז ארויס געטראטען מיט א שארפער רעדע דער דייטשער סענאטאר פאנט, וועלכער האט דערקלערט, אז די דייטשע נאציאנאלע מינאריטעט ווערט זעהר שטארק געדריקט, אזוי אז מ'וועט זיך מוזען ווענדען מיט אן אינטערפעלאציע אין דעם פעלקער־בונד. בעת דער רעדע האבען א רייהע סענאטארען געמאכט צווישענרופען. ס'האט אויסגע־בראכען א סקאנדאל, און דער מארשאלעק האט געדראהט אפצונעמען ביי איהם דאס ווארט.

די וואך זאל אונטערגעשריבען ווערען
דער פויליש-דייטשער האנדעלס-טראקטאט

ווארשא, 11 (טעלעפאניש) היינט אין דער פריה איז צוריקגעקומען פון בערלין קיין ווארשא, דער פארזיצענדער פון דער דייטשער דעלעגאציע, צו די אונטערהאנדלונגען וועגען האנדעלס טראקטאט, ד"ר ראושער. ד"ר ראושער האט מיטגעבראכט א בעפאלמעכטיגונג פון דער דייטשער רעגירונג אונטערצושרייבען דעם טראקטאט.

דער טראקטאט וועט אונטערגעשריבען ווע־רען אין די נאהענטסטע טעג, וואהרשיינליך, דא־נערשטאג.

היינט האט ראושער קאנפערירט מיט דעם פארזיצענדען פון דער פוילישער דעלעגאציע ד"ר טווארדאווסקי און מיט'ן אויסערן מיניסטער זאלעסקי.

אמארד אין לאדז
מיט 4 קוילען ליגט דער איידעם אוועק זיין שווער א טויטען

(2) אויף ראדוואנסקא 4 וואוינט אין איין צי־מער א געוויסער אנטאני הילינסקי (56 יאהר אלט) מיט זיין פרוי, טאכטער און איידעם. מהוץ דעם האט דער אלטער הילינסקי געהאט אויסגעגעבען נאך א טאכטער פאר איינעם פאוועל מאטשניאק, 36 יאהר אלט (ששעזשאנא 17) די גאנצע משפחה איז שוין א לאנגע צייט ארבייטסלאז, צווישען דעם שווער און איידעם מאטשניאק איז נישט געווען קיין שלום־בית מחמת די געלט־חשבונות זענען נישט ער־לעדיגט געווארען.

נעכטען האלב עלף אינאזענד איז דער איידעם געקומען צום שווער, און מ'האט פאר גרויס עגמת נפש געמאכט א כוסה. שיכורערהייט האט מען זיך אנגעהויבען צו קריגען, און מאטשניאק איז א ברוגזער אוועקגעגאנגען פון שטוב. א זייגער 1 ביי־נאכט איז ער אבער צוריקגעקומען און אהן לאנגע טענות ומענות אוועקגעלייגט דעם שווער א טויטען, אויסשיסענדיג אין איהם 4 מאל. פאליציי האט דעם מערדער ארעסטירט.

Przy reumatyźmie zaziębieniu bólu głowy
ASPIRIN
tabletki
Oryginalne opakowania z czerwoną banderolą i znakiem "BAYER" w kształcie krzyża są do nabycia we wszystkich aptekach.

דער שטורמישער פראטעסט פון סוחרים

(ענדע פון דער 1־טער זייט).

לער־פערבאנד (דזשיקע 5) פארגעקומען א ריזיגער מאסען־מיטינג פון סוחרים און קליינהענדלער, אין וועלכען עס האט זיך בעטייליגט א'עולם פון א'ערך 3000 מאן. צ. א. האבען גערעדט די דעפוטאטען פערבשטיין און ראסנער, וועלכע האבען אויסגעדריקט זייער פראטעסט געגען דעם צוריקציהען די שטייער־הנחות. „היינט — האט פערבשטיין געזאגט — האבען די סוחרים נאך געשלאסען די געשעפטען אליין, אויב אבער עס זאל זיך ווייטער אזוי פיהרען, ווי ביז איצט, וועלען זיך די געשעפטען שליסען אויף לעולם ועד"...

אויפ'ן מיטינג איז אנגענומען געווארען א רייהע שארפע רעזאלוציעס.

ווי מ'גיט איבער, האט מען זיך פון פרעזיד־יום פון מיניסטארען־ראט כסדר אינפארמירט ביי דער פאליציי־מאכט וועגען דעם צוגאנג פונ'ם שטרייק, און צו אלע יודישע געשעפטען זענען געשלאסען.

אין משך פון דעם גאנצען טאג זענען איבער דער יודישער געגענד ארומגעפאהרען אויף אוי־טאס קארעספאנדענטען פון אויסלענדישע צייטונגען, וועלכע האבען געמאכט פאטאגראפיעס פון דער „אפגעשטארבענער סוחר'ישער טעטיגקייט".

ווארשא, 11 (וויפ.) עס זענען אנגעקומען ידיעות וועגען דעם שטרייק טאג פון די סוחרים אין פויזען, ווילנא, קראקא, לעמבערג, ביאליסטאק און קאטאוויץ.

עס איז פערעפענטליכט א ברייטע ערקלערונג אונטערגעשריבען פון סוחר'ישע און האנדווערקער־ארגאניזאציעס, אין וועלכער עס ווערט בעפאדערט תיכף צו רעפארמירען דעם שטייער־סיסטעם.

נעכטען האט דער האנדעלס־מיניסטער, קוויאט־קאווסקי אויפגענומען א דעלעגאציע פון פוילישען ארגאניזירטען סוחרים. די דעלעגאציע האט גערעדט וועגען דער שווערער לאגע, דער דעפרעסיע א.א.וו. און בעטען איהם, ער זאל אינטערוועניערען ביי מינ. מאטושעווסקי וועגען דעם אינדוסטרי־שטייער. מינ. קוויאטקאווסקי האט מבטיח געווען צו בעטראכטען פאזיטיוו די סוחר'ישע פאסטולאטען, און צו אינטערוועניערען ביים פינאנץ־מיניסטער.

קמח כשר של פסח
פון בעסטען סארט ווייצען, אונטער דער שטרענגסטער אויפזיכט פון הרב שליט"א דק"ק אזורקוב
Młyn Parowy JÓZEFA FEJDYSIA
Dzierż. I. KNASTER w Ozorkowie
Aleje Piłsudskiego 218, tel. 7.
רעפרעזענטאציע אויף לאדז:
יחזקאל גערשט, קאשטשעלנא 2, טעל. 138-75
(אין דער ציקארניע פון דזשיגאנסק).

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 88 יאהר אונזער טייערע און אומפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, אורגרויסמוטער נ. ע.

חוה אשת ר' וואלף ז"ל הארן
מזגערזש (געב. פעלדמאן)

די לויה קומט פאר היינט, מיטוואך, דעם 12 טען מערץ 1 א זייגער ביי טאג פון טרויער־הויז קאנסטאנטינער 13, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אונזערע פריינד
הערשעל זילבערשאץ און פרוי
צו דער פערלאבונג פון זייער איניקעל
לאלא וואגאווסקא
מיט ה' מאריק האראוויץ
ווינשען מיר מזל־טוב און פיל נחת
9999 פייוועל גראה און פרוי.

צאהן־ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7.

Dr. med.
E. Reicher
הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
היילונג מיט דיאטערמיע און עלעקטראטעראפיע
28 פאלודניאווא 28
נעמט אן פון 8–10 פרי און פון 12–2 נאכמ.
און פון 7–8^{30} אוו. זונטאג פון 9–2 נאכמ.

פועלי־ציון־פראקציע
אין לאדזשער שטאט־ראט.
שבת, דעם 22־טן מערץ ד. י., 10 א זייגער פרי קומט פאר אין זאל „פילהארמאניע" (נארוטאוויטשא 20)
א באריכט־מיטינג
פון דער פועלי־ציון־פראקציע אין לאדזשער שטאט־ראט.
ס'וועלן ארויסטרעטען די ח"ח ראטמענער: ל. האלענדערסקי, וו.־פארזיצער פון שטאט־ראט, ד"ר ל. שיפמאן און ב. שאפירא און די חברים: ד"ר אוריסאן, קאגאן, וואלינסקי, בראנד, סטאלארסקי.
בילעטן צום פרייז פון 20 און 30 גר. צו באקומען אין באקליידונגס־פאריין, לאגעווניצקא 4, אין ארבעטער־ספארט קלוב „שטערן", פאמארסקא 17.
חברים ארבעטער און פאלקס מאסן, קומט מאסנוויין!

א יום־טוב פאר אייער משפחה
און א שמחה פאר אייערע גוטע פריינד
איז
„שלח־מנות"
אויף פורים
„כרמל"־ווין

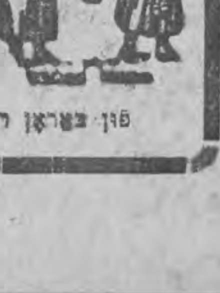
פון בעראן ראטשילד'ס ווין־קעהלערען אין ראשון לציון.

לאָדז 12 מערץ 1930

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז 12 מערץ 1930

אַט אַזוי!

שיצען זיי פּוילען'ס כּבוד

גראַף קודענהאָווע קאַלערני, איז, ווי בעקאַנט, דער בעשאַפער פון דעם געדאַנק „פּאַן־אייראָפּאַ".

דער נאָך יונגער מענש איז היינט אַן אינטערנאַציאָנאַלע פּערזענליכקייט און זיין נאָמען האָט אַן אָפּקלאַנג אין אַלע עקען פון דער וועלט.

נאָך מעהר.

צי וועט אַמאָל געבוירען ווערען א „פּאַן אייראָפּאַ" צי נישט, אָבער דער יונגער מענש, האָט אין א צייט פון קוים צעהן יאָהר זיך דערוואָרבען א שטאַרקען אָנזאַץ אין דער פּאָליטישער־דיפּלאָמאַטישער וועלט און אין די קרייזען פון דער גרויס־אינדוסטריע און פינאַנצען איז ער אַרומגערינגעלט פון מיליאָנען חסידים...

מען קען זאָגען, אַז קאַלערני האָט בעשאַפען א פּאַן א ראַטע־צייט.

גראַף קודענהאָווע־קאַלערני, איז א קאַטאָליק פון דור הדורות, קיין שום יודישקייט פערפלעקט נישט חלילה זיין גאַנצע אָפּשטאַמונג.

אָבער פון א פלעק איז ער נישט ריין; ער איז א ריינער, הונדערט־פּראָצענטיגער דעמאָקראַט — און דאָס אומגליק האָט איהם געטראָפען, אַז ער איז נישט קיין אַנטיסעמיט און בעקעמפט דעם אַנטיסעמיטיזם.

אָבער דער אַנטיסעמיטיזם אין דייטשלאַנד איז נישט אַנדערש ווי דער אַנטיסעמיטיזם אין פּוילען, נאָך מעהר, דאָרט אין דייטשלאַנד, ביי די דייטשע סטודענטען איז ער נאָך שאַרפער.

מען ווייסט דאָך דייטשע „האַקענקרייצלער" מיט די פּוילישע „אַנטיסעמיטישע סטודענטען" ווי פריינד האָבען — און אין איין פּינטעלע טרעפען זיך עמון ומואב תמיד בשלום:

„נידער מיט דעם יוד!"

גראַף קודענהאָווע־קאַלערני האָט געוויילט אין וואַרשע, וואו ער האָט געהאַלטען א רעפעראַט איבער דעם פּראָבלעם: „פּאַן־אייראָפּאַ".

ער איז געקומען אַלס פריינד פון פּוילען און צו זיין רעפעראַט זענען געקומען הויכע פּערזענליכקייטען פון דער מלוכה מיט'ן מיניסטער זאַלעסקי.

אונזערע אַנטיסעמיטישע סטודענטען האָבען דעמאָנסטרירט געגען איהם, געגען זיין נאַרטראַג.

זיי האָבען אין איהם געוואָרפען א האָש און בשעת דער דעמאָנסטראַציע אין זאַל פון דער וואַרשאַווער אוניווערזיטעט, האָבען זיך געהערט רופען: „פּאַכאָלעק זשידאָווסקי"!...

די ענדעקישע סטודענטען האָבען דאָ בעוויזען זייער אַלטע טאַקטיק, וועלכע איז שוין דורכגעפאַלען.

דען וואָר געדענקט נישט, ווען אונזערע אַנטיסעמיטען האָבען געשריגען, אַז דער פעלקער־בונד איז א יודישע שאַפונג, וואָס איז געווענדעט געגען פּוילען? וועלכער פּאָליטיקער איז שוין ביי די אַנטיסעמיטישע סטודענטען נישט געוואָרען אָנגערופען „יודישער פּאַכאָלעק"?

און דאָס, וואָס עס איז אין די ערשטע יאָהרען געוואָרען בענוצט בנוגע דעם פעלקער־בונד, הויבט זיך איצט איבער בנוגע דעם בעשאַפער פון „פּאַן־אייראָפּאַ"־געדאַנק, עס זענען נישט נויטיג קיין אַרגומענטען, נישט קיין לאָגיק, גענוג איז צו מאַכען א אַנטורעם און שרייען „פּאַכאָלעק זשידאָווסקי" — און דאָס פאַטערלאַנד איז געראַטעוועט...

אַט אַזוי פערשטעהען אונזערע אַנטיסעמיטען צו בעשיצען דעם פּוילישען כבוד אָדער איז אפשר דערביי געווען א כוונה צו קאָמפּראָמיטירען די פּוילישע מלוכה־מענער, וואָס ווערען בעקעמפט פון די אַנטיסעמיטישע ענדעקעס.

מען קען אָבער די הינט בילען, די קאַראַוואַנען פאָהרט ווייטער. די אַנטיסעמיטישע שטיק זענען איצט נישט מעהר קיין גאַנגבאַרע סחורה.

ל. מ.

—=:8:=—

אונערטרעגליכע בעדינגונגען פון יוד. שול-וועזן אין רומעניע

רעדע פון דעפּ. לאַנדוי אין רומענישען פּאַרלאַמענט

בוקאַרעשט, (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון רומענישען פּאַרלאַמענט איז אַרויסגעטרעטען דעפּ. לאַנדוי, וועלכער האָט קריטיקירט די שול־פּאָליטיק פון דער רעגירונג.

די בעדינגונגען פון יודישען שול־וועזען אין רומעניען, האָט דעפּ. לאַנדוי ערקלערט, זענען אונערטרעגליך. אַלע ביז־איצטיגע אינטערווענצען פון די יודישע פּאַרלאַמענטאַרישע פאָרשטעהער זענען געבליבען רעזולטאַטלאָז, דער צענטראַלער יודישער לעהרער־סעמינאַר איז ביז־איצט נישט געעפענט געוואָרען. די יודישע שולען, וואָס זענען געשלאָסען געוואָרען דורך דעם פריהערדיגען בילדונגס־מיניסטער פּראָפ. אַנגעלעסקו זענען ווייטער פאַרמאַכט. די העברעאישע שפּראַך ווערט נאָך אַלץ בעטראַכט אַלס א פרעמדע אין די יודישע שולען. די יודישע שולען האָבען נישט קיין עפענטליכע רעכט. דער בילדונגס־מיניסטער האָט נישט ערלויבט צו עפענען קיין העברעאישע אָווענט־קורסען.

אַ ריגער יוד געשטאָרבען פון שרעק

ווען פּאָליציי קומט דורכפיהרען אַ רעוויזיע ביי זיין זוהן

ריגע.

א שוידערהאַפטער אומגליקספאַל האָט פּאַסירט מיט'ן ריגער יודישען איינוואוינער לעווין נון זיילער־גאַס 59.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן געפּלאַנטען „אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייטסלאָזען־טאָג", וועלכער איז געווען בעשטימט אויף 6. מערץ, האָבען די אַגענטען פון דער פּאָליטישער אָכראַנע דורכגעפיהרט אַרעסטען און רעוויזיעס פון די פּערזאָנען, וועלכע מען איז חושד אין אַנגעהעריגקייט צו דער קאָמוניסטישער בעוועגונג. צווישען אַנדערע זענען די אַגענטען פון אָכראַנע געקומען אויך אין הויז אויף זיילער־גאַס 59 אין וואוינונג פון א געוויסען ישראל לעוין. מען האָט געעפענט א טיר און אויפמערקזאַם געמאַכט די אַגענטען, אַז אין שטוב איז פעראַן א חולה און דעריבער וואָלטען זיי געדאַרפט די הויזזוכונג אָפּלייגען, נאָך מעהר ווייל דער פאָטער, וואָס ביי זיי אין שטוב וואוינט, נישטאָ קיין שום געהיימנישפולע זאַכען. די אַגענטען זענען משמעות, ווייניג וואָס נתפעל געוואָרען פון די ווערטער און האָבען זיך געוויבעלט, אַז זיי זענען געקומען נישט נאָכ'ן קראַנקען טאַטען, נאָר נאָכ'ן געזונטען זוהן.

דער אומדערוואַרטעטער „גאַסט" אין מיטען נאַכט האָט אויפגערודערט די גאַנצע שטוב. פון טומעל האָט זיך אויפגעכאַפּט דער פאָטער ישראל לעוין, וועלכער איז געלעגען צו בעט מיט א האַרץ־פעהלער. כדי צו דערוויסען, וואָס אַזוינס עס האָט פּאַסירט אין מיטען נאַכט, איז דער קראַנקער אויפגעשטאַנען פון בעט און זיך געלאָזט געהן אין צווייטען חדר, פון וואַנעט עס האָבען זיך דערטראָגען שטימען פון פרעמדע מאַנסליט. ערשט דאָ האָט דער קראַנקער זיך דערוואוסט, אַז עס קומט פאָר אַן „אָבלאַווע", אַז אַגענטען פון דער פּאָליטישער אָכראַנע זענען געקומען אַרעסטירען זיין זוהן. דאָס האָט אויפ'ן קראַנקען אַזוי געווירקט, אַז איהם איז באַלד נישט גוט געוואָרען און ער איז אַנידערגעפאַלען אויפ'ן דיל. די שטובּ'יגע האָבען איהם אַוועקגעלייגט אויפ'ן בעט און אָנגעהויבען מונטערען. עס האָט אָבער נישט געהאָלפען און אין א ווייל אַרום איז דער אומגליקליכער שוין געווען טויט. און נישט קוקענדיג אויף אַלע בקשות פון די שטוב'יגע, האָבען די אַגענטען ווייטער פאָרגעזעצט די הויזזוכונג און איהר דערפיהרט ביז'ן סוף. זיי האָבען אָבער נישט געפונען קיין שום קאָמפּראָמיטירענדיגע מאַטעריאַלען און זענען באַלד אַוועקגעגאַנגען.

די יודישע פרוי אין בראַזיליע

זי אינטערעסירט זיך שטאַרק פון איהרע שוועסטער אין אַנדערע לענדער

א גאַנץ א געציאַרטען בילד שטעלט מיט זיך פאָר די יודישע פרוי אין יענער ווייטער מדינה. ערשט אין אַנטאָנאָד, אין א פּאָר גרעסערע עלטערע יישובים און יודישע קאָלאָניעס, ווערט בולט'ער דאָס בילד, אַז דאָרטען איז נישט נאָר דער יודישער פרויען־כאַראַקטער אַנדערש, נאָר אויך איהר סאָציאַלע פּאָזיציע איז פערשידען לגבי דער יודישער פרוי אין אַנדערע לענדער.

אין אַנדערע לענדער איז גאָר נישט שווער צו דערקענען א דורכשניטליך יודיש פרויען־פּנים, בעת ביי אונז דאַרף מען זיך אָנשטרענגען צו דערקענען א יודיש פרויען־פּנים צווישען נישט־יודישע פרויען.

פאַרוואָס איז עס אַזוי?

אין בראַזיליע ווערט די פרוי בכלל נאָך בעטראַכט נאָר אַלס קאָמפּלימענט, און פאַר מעהר גאָרנישט. פון אָרים ביז רייך, איז די פרוי א היימזיצערין פון זינט בראַזיליען עקזיסטירט. גאַנץ זעלטען איהרע רעכט אַפילו אין דער נאַטירליכקייט. דער מאַן איז דער פערדינער. ער איז דער איינקויפער, און דער טאַטע ערציהער. אין דער שטוב איז ער קאָמענדאַנט פון דער הויזהאַלטונג, די היים עלטערען נאָך טעגליכע פערגרעסערונג... פון די שפּעטערדיגע געשעפטען, פונ'ם מיטעלשטאַנד אַן, האָט יעדע פאַמיליע דינסטען, אַרער ווינער, און מ'רוב בראַזיליאַנישע שטעט קומט די באַלעבאָסטע אַפילו נישט צו צו דער טיר, דערהאַלטען די צו עפענען זאַכען, האָט דער מאַן קויפט אַלץ, אַרער וואָס האָט שפּיל־געשעפט שיקט צו אויך א מאַטעליכען חשבון.

דאָס אַנדערע קומען אין געזעלשאַפט פון דער בראַזיליאַנישער פרוי, איז נאָר אויף א שמחה אַרער אין טעאַטער. תמיד בעגלייט פון איהר מאַן, אין דער וואָס דאַרף קיינמאָל נישט א פרוי געהן אַליין. אַפילו פרויען־דינסטען וועלען אויך נישט געשיקט ווערען אַליין, למשל, א נאָהענטען א בקויף צו מאַכען.

נאָר אין איין שטאָט פון צפון־בראַזיליע — פּאַראַהיבא — דאָרטען האָבען די פרויען דערגרייכט א העכערע פּאָליטישע מדרגה, מיט אַלגעמיינע וואָהל־רעכט, אָבער דאָס האָט זיי דאָרטען אויך נישט אַרויסגעפיהרט פון'ם בעגרענעצטען פרויען־לעבען, ... אויף זייער אייגענער לאַגע.

א בראַזיליאַנישע מיידעל ווערט זעהר יונג ראוי להנשא. א סטאַטיסטיק בעווייזט, אַז דער דורכשניטליכער חתונה־עלטער פון דער בראַזיליאַנישער פרוי איז זעכצעהן יאָהר און פון'ם מאַן — 18 יאָהר. אָבער מען דאַרף נישט זוכען צו געפינען 15 יעהריגע מאַמעס, און די יונגסטע יאָהרען איז א בראַזיליאַנישער מאַן א מטופּל פון א האַלב טוץ קינדער. זעהר גיך ווערט איהם דאָס פאַמיליען־לעבען צו שווער איבערצוטראָגען, געהט ער אַוועק זוכען אויספרישונג אין גאַס אַדער אין קלובען, און די יונגע פרוי בלייבט א האָרעפּאַשקע פון קליינע וואָרימלעך.

אָט אין אַזאַ סביבה איז אַריינגעפאַלען די יודישע פרוי אין בראַזיליע, בעת די ערשטע יאָהרען פון אימיגראַציע, וועלכע איז מ'רוב געקומען צו אַן אַרויפגעאַרבייטען מאַן אַדער צו א חתן.

פונ'ם קליינשטעדטישען שטעטעל ביז דער ליכטיגער זון פון בראַזיליע, האָט די יודישע פרוי מיטגעמאַכט א מהלך פון פיר וואָכען נסיעה. די מענער און די חתנים האָבען זייערע פרויען און כלות אָפּגעוואַרט אין מעבלירטע דירות (לויט) באַמפּסטען קאָמפאָרט; מיט זייערע קליידער און מיט קאָסמעטיק, מיט א פראַנצויזישען שיך און הוט, מיט א הויז־דינסט, און מיט אַלע אַנדערע איינריכטונגען, כמנהג המדינה. די יוגענד אין בראַזיליע פלעגט מיט פרייד א שייקען שמחה צו אָנקומען פון קרובים, ווייב מיט קינדער און כלות אַהער. לאַנדסלייט זענען אויפגענומען געוואָרען אין דעם וועלכען טאָג, פון דעם טאָג, האָט מען געזעהן אָנגעקומען. דאָס איז געווען א געלעגענהייט אַזאַ, וואו א לאַנדסמאַן פאַר'ן פרעמדען האָט געקענט בעזוכען זיין פאַמיליע — גדולה... די אָנגעקומענע פרויען, פאַרשטעהט זיך, האָבען זיך געמוזט אַריין אין די יום־טוב'דיגע זיידענע בגדים, און יעדע עס האָט זיי אָנגעצויגען צו לערנען בענוצען זיך מיט קאָסמעטיק, איז שווער צו ... אונטער דער רעשימע ווי קיניג פון מלכה'דיגע קליידער, האָבען זיי פערשטאַנען, וואָס און ווי אַזוי זיי דאַרפען זיך בענוצען מיט די רוזשען און שמינקען, ארער — מאַן ארער חתן האָבען געמוזט אויך זיך געבען א היינטיגע עובדה, בכל אופן איז דער רעזולטאַט פון דער ראַדיקאַלער יודישער פרוי אין דער בראַזיליאַניש־יודישער געזעלשאַפט א גאַנץ נייער.

באַלד נאָך דער מלחמה איז אין בראַזיליע געווען א דוחק אין יודישע פרויען. אין א צייט ביז עס שטעהט אויף גערעכנט דערפאַר נאָך אָנקומענדיגע כלות, וואָס א לאַנדסמאַן האָט געלאָזט ברענגען פון דער אַלטער היים. דער חתן אַדער מאַן פלעגט די גרינע אַריינטאַרפען אין אויטאָמאָבילען — אויפ'ן יאַכט צוליב פון נאָך נישט־יודישען שכן, אַז צו איהם — א „סוחר" — זאָלען אָנקומען פרויען אין אָרימע קליינשטעדטיגע קליידער, און א קליינע טאַקע צוליב א פעגעם גרוזת, וואָס ער האָט זוכה געווען אַראָפּצוברענגען ווייב מיט קינדער אַדער א כלה, אין דעם וועלכען טאָג פלעגען קליינע יודישע טובים אויפלעבען מיט א קאַרטעזש פון פיר — פינף אויטאָמאָבילען, איינער הינטער דעם צווייטען, וואָס האָט שיעור נישט אויסגעזעהן ווי א קאַמפּאָזיציע פון א נאַציאָנאַלער געשעהעניש.

און א נאַציאָנאַלע געשעהעניש איז דאָס אָנקומען פון יודישע פרויען קיין בראַזיליע טאַקע געווען וואָרים די השפעה פון'ם אַלגעמיינעם בראַזילישען לעבען אויף דעם א נאַמען יודען אין בראַזיליע האָט געקאָנט פיהרען צו דערשטיקענדיגע קאָנסעקווענצען. אויב אייראָפּאַ וואָלט זיך נישט בעזען געעפענט אין 1918, ווער ווייסט, אויב די עטליכע הונדערט איינזאַמע יודען וואָלטען נישט פאַרלוירען געוואָרען אין די רויהע טראָפּישע פון'ם פּריוואַטע בראַזיליאַנער.

עס איז לייכט פאַרצושטעלען זיך דעם פּסיכאָלאָגישען איבערברוך, וואָס אַלע פרויען — די וואַנקעלשטיינער פון דעם יודישען פּאַטריאַרכאַל־אַלטן היימישען בראַזיליען — האָבען געלעבט, אַריינפאַלענדיג פּלוצים אין א לעבען פון קאָמפאָרט און לוקסוס.

דער קולטורעלער סטאַנד פון יענער קליינשטעטעלדיגער יודישער פרוי, בפרט פון דער בעסאַראַבישער, וואָס האָט זעלטען געהאַט אַפילו א חינוך־בילדונג געהאַט, איז נישט געווען העכער פון דער פשוטער בראַזילישער פרוי. דאָס זיך, בדרך אגב, דערמאַלט אָנגעהויבען איינצופיהרען א פאַמיליע־בעציהונג אויך ביי יודען, ווי מיר האָבען פריהער געשילדערט די נישט־יודישע פאַמיליע־בעציהונג.

די גאַנצע יודישקייט איז דער רעסאַלטירענדער יודישער פאַמיליע איז בעשטאַנען נישט מעהר ווי אין רעדען יודיש. די פּראַקטיקייט האָט זיך בעהאַלטען אונטער זיידענע קליידער, און דאָס געזונט יודישע פּנים אונטער א קאָסמעטישען אויסזעהן.

דאָס איז דער סוד פון דער פערוואַנדלונג פון דעם יודישען פרויען־פּנים אין בראַזיליע, וואָס האָט זיך געשטרייט אָפּגערופען אויף די יודישע מיידלעך, וואָס זענען אין משך פון עטליכע יאָהר דאָרט אויסגעוואַקסען.

די יודישע פרוי אין בראַזיליע, איז לויט אַלע איהרע פיזישע און פסיכאָלאָגישע מנהגים, אַוועק אויף א וועג פון אַסימילאַציע, בעת די קריסטליכע שכנ'טע, אין דער אַלטע, ווי עס איז געשילדערט געוואָרען, האָט דערהאַלטען א בעסערן ביישפּיל פון דער „אייראָפּעאישער" יודישער פרוי, האָט פאַרקעהרט, די לעצטע קאָפּירט דאָס לעבען פון דער ערשטער.

די נייע אימיגראַציע פון יודישע פרויען אין די לעצטע פינף יאָהר, האָט נישט געקאָנט ווייטער טראָגען אויף דעם פריהערדיגען יודישען פרויען־טיפּ, עפּעס וואָס האָט דאָס אַלטיקעלטערע לעבען פון מזרח־אייראָפּע מיט זיי מיטגעשיקט. עס זענען אָנגעקומען מיטעלע און העכערע שיכטען, לעהרערקעס און פון אינטעליגענטע מיידלעך, וועלכע דאָס לעבען האָט אין דער אַלטער היים געשטעלט פאַר א דיקער וואַנד, וואָס איז נישט צום אַריבערקלעטערען; און זיי און די שוועריגע צייטען אין בראַזיליע, גופא האָבען אויך אָנגעוויזען צו פאַרדרינגען זעלבסטשטענדיגע אָנשטרענגונגען, — איז קודם כל שוין אויס געוועזען א פרויען־אָרגאַניזאַציע, וועלכער עס וועט אפשר בעגליקען זיין אויסצוטרעטען א ריכטיגען וועג פאַר דער קומענדיגער יודישער פרוי אין בראַזיליע.

י. נ—ן.

מינסקער „אָקטיאַבער" שאַפט שוין אויך אָפּ

די ענדע־אותיות פון יודישען אלף־בית

מאָסקווע, (יט"א) אנהויבענדיג פון 15. ת. ח. וועט די מינסקער יודישע קאָמוניסטישע צייטונג „אָקטיאַבער" דרוקען א טייל פון די אַרטיקלען לויט דער סאַמע נייעסטער יודישער אָרטאָגראַפיע און וועט אָפּשאַפען די ענדע אותיות פון דעם יודישען אלף־בית.

די ענדע אותיות ך, ם, ן, ף, ץ, זענען שוין איצט טיילווייז אָפּגעשאַפט אין דער כאַרקאָווער יודישער קאָמוניסטישער צייטונג „דער שטערן". דער מאָסקווער „עמעס" בלייבט ביי די ענדע אותיות און וועט זיי דערווייל נישט אָפּשאַפען.

צוויי יודישע קאָלאָניעס פעראייניגט אין איין גרויסער קאָמונע

מאָסקווע, (יט"א) די יודישע קאָלאָניעס פון זעלענאָפּאָלער און ס. אָרדזשאָניקידזע ראַיאָן, וואָס געפינען זיך אין זאַפּאָראָזשע, זענען פעראייניגט געוואָרען אין איין גרויסע קאָמונע, וואָס וועט האָבען 9000 העקטאַר לאַנד.

די פעראייניגונג איז דורכגעפיהרט געוואָרען אונטער דער פאַרוואַלטונג פון דער בריגאַדע, וואָס די רעדאַקציע פון כאַרקאָווער „שטערן" האָט געשיקט אין די יודישע קאָלאָניעס.

60־יעהריגער געבורטסטאָג פון דעפּ. דר. טהאָן

קראָקע, (יט"א) דעם 13־טען מערץ פייערט זיין 60־יעהריגען געבורטסטאָג דער פּרעזעס פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין מערב־גאַליציען און שלעזיען. דעפּ. הרב ד"ר ט. א. טהאָן. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט אָרגאַניזירט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין מערב־גאַליציען א ריזיגע פייערונג.

דעם 16־טען מערץ וועט פאָרקומען א ספּעציעלע יוביליי־אַקאַדעמיע און די צייטונגען „נאָווי דזיענניק" און „יודישער טאָגבלאַט" וועלען אַרויסגעבען ספּעציעלע נומערן לכבוד דעם יובילאַר. עס ווערט אויך געפּלאַנט צו בעערען דעם יובילאַר דורך אַרויסגעבען זיינע אַלע ווערק.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
בעגעלניאַנא 25, טעל. 26-87
ספּעציעל ערצט פאַר הויט־ און וועזנערישע קרענקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרטען
געשלעכט־קרענק, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען
נעמט אָן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אָוו.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

12 מיטוואך — יב אדר תר״צ

מערץ

זון-אויפגאנג 6.21
זון-אונטערגאנג 5.17

נייע סעריע באנקראטען און נאדזארען

טאג-טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

(י) אין פערלויף פון די לעצטע טעג האבען אין האנדעלס-געריכט אנגעהויבען ארייננצופליסען פיל ביטעס וועגען „נאדזארען". געכטען זענען הי־ער אריינגעקומען 3 ביטעס.

די ערשטע ביטע איז אריינגעפלאסען פון דער פירמע „זאך און פאלינסקי", פיעטריקאווער 71, פאבריק פון שטרייך-ארך אויסארבייטונגען. דער אקטיוו און פאסיוו בעטרעפען 260 טויזענד זל. איינען קאפיטאל בעווייזט די פירמע 125 ז.אטים,

די צווייטע ביטע איז געווען פון דער מאנו־פאקטור-פירמע „זילבערשפיץ און נארדזווינד" פיע־טריקאווער 44. דער אקטיוו און פאסיוו בעטרעפט 175 טויזענד זלאטעס.

די דריטע ביטע איז געווען פון דער פירמע „שעפס און גאלדבערג" וואקעדפאבריק, פיעטרי־קאווער 112. דער אקטיוו און פאסיוו בעטרעפט 145 טויזענד זלאטעס.

אויף דער לעצטער סעסיע פון האנדעלס-גע־ריכט איז ערקלעהרט געווארען „א-לאופאר-אטעש" דער קאנפעקציאן-פירמע אברהם גראנעק, פעטרי־הייטס-פלאץ 5. די „אונבאר אשטש" איז ערקלערט געווארען אויף א געגנעם נער.אנ.. פון דער פירמע. אלס געריכט-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס-ריכטער האשא, און אלס קוראטאר דער אדוואקאטען רעטשניסקא-פאזלאזסקא.

דעם 22-טען פעברואר האט דאס געריכט ערקלעהרט „אנ'אופאר.אטשע" דער פירמע אל בערט יענסקע, שפינערייט אויף ליפאווא 83, זי ס'האט זיך ארויס.געשטעלט פון בעריכט פון קוראטאר ארזו. גע.ארע, געהער צו דער פירמע נאך א שותף א געוויסער אלזין פראפע, די קרעדיטאר רען האבען זיך דעריבער גע.ענדערט צום קוראטאר צו ערקלערען אנ'אופאר.אטשע אויך דעם דער־מאהנטען פראפע, דאס געריכט איז נאכגעקומען דער דאזיגער ביטע.

פראצעס פון עטליכע צעהנדליג ארבייטער

צוליב א אינצידענט מיט וויצע-פרעזידענט דר. וויעלינסקי

(2) דעם 29. יוני פ. י. איז צום פרעזידיום פון מאגיסטראט געקומען א המון ארבייטער, וועלכע האבען פערלאנגט אויפצונעמען צו זייערע דורכ' וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי, כדי מיט איהם אפ־צוהאלטען א קאנפערענץ וועגען די סעזאן-ארבייטען.

דער וויצע-פרעזידענט האט ערקלערט, אז ער קען נאר אננעהמען א דעלעגאציע פון מאגיסט־ראט און נישט די גאנצע גרופע. די פערזאמעלטע האבען נישט געוואלט מסכים זיין און געפאדערט דורכאוים, אז מ'זאל אלע מיטאמאל אריינלאזען צום וויצע-פרעזידענט. ד"ר וויעלינסקי האט זיך דעריבער געווענדעט צו דער פאליציי וועגען בעזווי־טיגען די סקאנדאליסטען. ביים בעזייטיגען די אר־בייטער האבען די לעצטע געמאכט פערשידענע בעליידיגענדע אויסרופען אויפ'ן אדרעס פון ד"ר וויעלינסקי און דעריבער זענען אלע צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכע פעראנטווארטליכקייט. נעכ־טען איז נאכגעקומען דער פראצעס פון עטליכע צעהנדליג ארבייטער, אלס פערטיידיגער איז ארויס־געטרעטען אדוו. פעלקא אלס ערשטער איז אויס־געטרעטען וויצע-פרעזידענט ד"ר וויעלינסקי נאך זיין עדות-זאגען איז צוליב'ן פעהלען פון פיל אנדערע עדות דער פראצעס אפגעלעגט געווארען.

דעמאראליזאציע פון דער שול-יוגענד

שול-קינדער האבען אויסגעפיהרט א רייהע גנבות אין שולען

(2) זיים א לענגערע צייט זענען אין פערשי־דענע שולען פארגעקומען גנבות. טראץ די בעמיהונגען איז די גנבים נישט געלונגען צו כאפען די אויספארשונגס פאליציי האט דערגרייכט עטליכע אגענטען, או זיי זאלען אבסערווירען אין די שולען. נעכטען האט אן אגענט בעמערקט ווי פון דער פאלקס-שול אויף זשעראמסקי 58 געהט ארויס 2 קינדער מיט פעקלעך. ווען ער האט די קינדער געוואלט פערהאלטען, האבען זיי א קנאק־געטאן די פעקלעך און זיך געלאזט לויפען. מ'האט זיי פער־האלטען און אפגעפיהרט אין פאליציי-קאמיסאריאט. בעת דער אויספארשונג איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער 15-יעהריגער שלום ... (ציגעל-גאס 84) און דער 16-יעהריגער אברהם בערגער (לאגעווניצקא 48) האבען אויסגעפיהרט א רייה גנבות אין די שולען אויף זשעראמסקא 58 (3 מאל), נאווראט 12 (2 מאל), אנדזשעיא 7 (3 מאל), ציגעל-גאס 17 א. אנד. איינמאל האבען זיי אראפגעגנבעט א פוטער אויף ציגעל-גאס 29 פון א גאלקא.

די גנבה'טע זאכען פלעגען זיי ארייגטראגען צו בערגערס פאטער, א שניידער, וועלכער פלעגט די זאכען איבערמאכען און פערקויפען דעם באלד־טער מארק. אלע דריי זענען ארייגעזעצט געווארען אין טורמע.

ויהי בימי דהפראטעסטען

ארויפגעלעגט א „סעקוועסטער" אויפ'ן טלית ותפילין

(—) אינ'ם גערער שטיבעל אויף נאַ אמויעסקא 26 איז נעכטען איגערפריה געווען לעבעדיג און פרעהליך. אינ'ם שטיבעל האבען צ. א. דער אינ־האבער פון א גלאז-געשעפט העניך גראס, וועלכער וואוינט אויפן זעלבען הויף, און א געוויסער ש.מה ברילאנט, וואס האט א קאַ...בעל אויף דרעווגאווסקא 2. גראס האט מיט א ביס צוריק אויס געשטעלט א וועקסעל אויף 35 זל. האט אין כע לינ גע.ארען אין פערבאר. ווען דער וועקסעל כער האט ארומגע אנדערט איבער עטליכע הענט ביז ער איז אנגעקומען צו ברילאנטען איז געווארען, האט איהם גראס נישט אויסגעקויפט — קריזיס... „בולע מען, בעניך מעג? איך נערמא: נישט אפילו זייער מיסט, מע. איך ראך זיכער פרא־לאנגירען מיינע נאוונגען און או דער אויבער־שטער וועט מיר העלפען און ס'וועט מיר ערען גערוימער, וועל איך א ה בענא. ע.. אזוי האט ערקלערט גראס דעם רעוע.ט. דער רעוענט האט אבער נישט גענומען אין אכט זיינע ערקלערונגען און דעם וועקסעל געלאזט פראטעסטירען.

און אז ה' ברילאנט האט דערהאלטען דעם פראטעסטירטען וועקסעל, האט ער נישט געוואלט ווארטען ביז דער אויבערשטער וועט העלפען גראס'ן, ער האט געלאזט מאכען א קוויזע און דעם וועק־סעל איבערגעגעבען א קאמארניק אויף איינצוקאר־סירען ביי גראס'ן אויף א ציוואנגס-אופן.

ס'פערשטעהט זיך, אז ס'זענען צו געקומען קאסטען און א.ש.אט צו צאהלען 35 זל. האט שוין גראס געהאט צאהלען פיל מעהר. איז ער גע־ווארען אויפגעקאכט: מענטשען לאזען פראטעסטירען שווערע הונדערטער טויזענדער און שפעטער גאר גען זיי פאר זייערע חובות בלויז א קליינעם טייל, און ער האט געמוזט פראטעסטירען נישטיגע 35 זל. דאך ער בעט א לען נאך מער קיפי. דער וועק־סעל בעטרעפט „וואו איז יושר?"... האט ער גע־טענה'ט. און אז ער איז געקומען אין שטיבל און האט דארט געטראפען ברילאנטען מיט'ן טלית און תפילין, האט ער גלייך געלעגט אויף זיי א „סע־קוועסטער" און די אוועקגעטראגען פון שטיבל צו זיך אהיים.

ברילאנט האט גענומען זוכען זיין טלית און תפילין, האט מען איהם געזאגט או זיי זענען ביי גראס'ן, האט ער זיך געווענדעט צו איהם או ער זאל איהם דאך נישט לאזען, גראס אבער האט פה'ם ענין זיך נארנישט געמאכט. „אויב דו קענסט צו מיר שיקען א קאמארניק האט ער געענטפערט, דארפסטו נישט דאוונען!".

די ארגומענטען האבען ברילאנטען נישט איבערציינגט, און ער האט געפאדערט זיין טלית און תפילין, א ווארט פאר א ווארט איין צד האט אזוי לאנג געפרובט איבערצייגען דעם צווייטען, ביז עס איז געקומען צו „שלאגענדע" ארגומענטען און כדי צו ליקווידירען דעם אקאדעמישען ויכוח האט זיך געמוזט אריינמישען א דריטער צד, דער עפילאג פונ'ם ויכוח וועט זיך וואהרשיינליך בקרוב אפ־שפילען אין געריכט.

געיעג פון פאליציי נאך איינברעכער

פערהאלטען 5 פערזאָן

(ב) דער נאכט - וועכטער פון פיעטריקאווער 14 האט ביינאכט דערהערט עפעס א פערדעכטיגען גערויש און האט וועגען דעם מיטגעטיילט טע־לעפאניש אין 10-טען פאליציי-קאמיסאריאט. ווען עס איז אנגעקומען פאליציי האט מען בעמערקט עפעס אומבעקאנטע, וואס האבען זיך געוואלט ארויס־כאפען אויף דעם צווייטען טייל הויף, האט געשאסען ארויס אין שעקעזישטראס, ווען די אומבעקאנטע האבען זיך נישט געוואלט אפשטעלען האט די פאליציי אויס.געשאסען, און זיי געצווונגען זיך אפ־צושטעלען. מ'האט די פערהאלטענע פינף פערזאן אפגע־פיהרט אין טורמע. ביי די ארעסטירטע האט מען געפונען די נייעסטע איינברוך-מכשירים.

פון „ו.י.ז.א."

(—) צוליב פורים, ארדענט איין דער ציוניס־טישער פרויען-פעראיין „ו.י.ז.א." אנשטאט דעם וועכענטליכען טיי-אווענד, שבת דעם 15. מערץ א טראדיציאנעלען פורים-אווענד פערבונדען מיט רעציטאציעס, געזאנג און טאנץ.

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 13-47
נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטע
פעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעמט אן פון 8-9½ פריה און פון 3-4½ נאכמ.

העברעאיש טעאטער „הבימה" אין זאל פילהארמאניע
נור 6 פארשטעלונגען:
פרייטאג, דעם 14 מערץ, 9 אווענד
פרעמיערע! צום 1-טן מאל אין פוילען!
„דער אוצר"
טראגי-פארס אין 3 אקטען
לויט שלום עליכם — בערקאוויטש.
שבת, דעם 15 מערץ, 3 נאכמ.
„דער אוצר"
שבת, דעם 15-טען מערץ, 9 אווענד
„דיבוק"
דראמאטישע לעגענדע אין 3 אקטען
פון אנ—סקי.
זונטאג, דעם 16-טען מערץ, 9 אווענד
„דיבוק"
דראמאטישע לעגענדע אין 3 אקטען
פון אנ—סקי.
מאנטאג, ד. 17-טען מערץ, 9 אווענד
יוז, אייביגער וואנדערער
מיסטעריע אין 2 אקטען פון פינסקי.
דינסטאג, דעם 18 מערץ, 9 אווענד
„דוד'ס קרוין"
טראגעדיע אין 3 אקטען און 8 בילדער
פון Calderon de la Barc
בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע
פון 10.30 ביז 2 נאכמיטאג און פון 4 ביז 7 אין אווענד.

שטיצע פון בירגער-קאמיטעט

(—) דער בירגער-קאמיטעט פאר די ארימסטע יילם מיט, אז דאס אויסצאהלען די אונטערשטי־צונגען האט זיך שוין אנגעהויבען:

מיטוואך, דעם 12. מערץ —

S

היינט, פרייטאג, דעם 14. מערץ —

T U W Z

די אויסצאהלונגען קומען פאר אין העלענוואָ און אין סטאלאראוס פאבריק.

ביז'ן סוף יאהר

מוזן געמאכט ווערען די ענדערונגען אין די בעקערייען

(—) אין וואיעוואודזטווע איז פארגעקומען א זיצונג, אויף וועלכער ס'איז ארומגערעדט געווא־רען די פראגע וועגען מעכאניזירען די בעקערייען און ליקווידירען די קעלער-בעקערייען. ס'איז בא־שלאסען געווארען איינצוטיילען די בעקערייען אין עטליכע קאטעגאריעס און סיסטעמאטיש ביזלעכ־ווייז ליקווידירען די קעלער-בעקערייען און די מעכאניזאציע אדורכפיהרען אויף אזא אופן, אז די ליקווידאציע פון די בעקערייען אין די קעלערען זאל פערענדיגט ווערען אין נאוועמבער און די מעכאניזאציע — אין דעצעמבער ה. י.

אפגעלעגט דעם פראצעס

וועגען דער פאבאר-אפערע

(2) נעכטען האט אין היגען מיליטער-געריכט זיך געזאלט אנהויבען דער פראצעס געגען דעם מיליטער-דאקטאר מאיאר וואלאשינאוסקי, פארזי. צענדער פון א פאבאר-קאמיסיע אין לאדז, וועל־כער איז בעשולדיגט אין מיסברויכען. ער האט בע־פרייט פון מיליטער-דינסט פאר א גרויסער בעלוי־נונג. דעם פראצעס האט געזאלט פיהרען א ספע־ציעל דעלעגירטער ריכטער פון ווארשאווער מילי־טער-געריכט מאיאר סלאוויקאווסקי.

נעכטען פאר'ן פראצעס איז אבער אנגעקומען א מעלדונג פון מאיאר סלאוויקאווסקי, אז ער איז פערנומען ביים פיהרען א זעהר ערנסטען פראצעס און דערפאר בעט ער, אז דער לאדזער פראצעס זאל אפגעלעגט ווערען אויפ'ן 1. אפריל.

דער פראצעס איז טאקע אפגעלעגט געווארען אויפ'ן דערמאנטען טערמין.

די טאג-ארדנונג

פון סטאטיסטישען צוזאמענפאהר

(ט) די טאג-ארדנונג פון סטאטיסטישען צוזא־מענפאהר, וועלכער וועט פארקומען אין לאדז דעם 15. און 16. מערץ וועט האבען פאלגענדע רעפע־ראטען:

די פאסטולאטען פון שטעטישען פערבאנד בנוגע דער אלגעמיינער בעפעלקערונגס-צעהלונג — רעפעראט פון ז. לימאנאווסקי, וואוינונגס-סטאטיס־טיק — רעפעראט פון ז. זאלעסקי און סטאטיסטיק פון בעפעלקערונג-וואוקס — רעפ. פון זאלעסקי.

אפטייקען

חיינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) אנטאנעוויטש, פאביאניצקא 50; כאנ־דזינסקי, פיעטריקאווער 164; סאקאלעוויטש, פשע־יאזד 19; רעמביעלינסקי, אנדזשעיע 28; זונדעלעוויטש, פיעטריקאווער 25; קאספערקע־וויטש, זגערזשער 54; טראוקאווסקי, בושעזשינער 56.

פערלוירען א האנד

ביים אריינשפרינגען אין צוג

(2) נעכטען האט דער זעלנער פון 28. פולק אנטאני מיאס געוואלט פאהרען צו זיך א היים, נישט-האבענדיג קיין געלד אויף א בילעט, האט ער אין קאלושקי געוואלט אריינשפרינגען אין א דורכגעהענדען פראכט-צוג. ער איז אבער אזוי אומגליקליך געשפרונגען, אז ער איז אראפגעפאלען אונטער'ן צוג, וועלכער האט ביי איהם אפגעשניטען א האנד. דעם פערוואונדעטען האט מען אפגעפיהרט אין לאדזער מיליטערישען שפי־טאל. זיין צושטאנד איז א שווערער.

ארום די וועקסעל-געזעצן

ווי לאנג דויערט די פעראנטוואָרטלעכקייט פאר א וועקסעל-חוב?

.1

אין לעצטען אַרטיקעל האָבען מיר אויסגעפיהרט, אַז אַ וועקסעל, וואָס ווערט פאַרגעשטעלט אין פאַרשריפטליכען טערמין דעם אויסשטעלער און דער לעצטער קויפט איהם נישט אויס, מוז אומבעדינגג אין צאָל-טאָג אָדער אין איינעם פון די 2 נאָהענטסטע טעג פּראָטעסטירט ווערען, סיידען ר'איז פערזעהן מיט'ן אויסשטעלערס אייגענהענטיגער צושריפט bez protestu און איז דעריבער אין אַזאַ פאַל בעפרייט פון פּראָטעסט-פּראָצעדור.

קוים פּאַסט זיך אָבער דער וועקסעל-בעזיצער נישט צו צו די דערמאָהנטע בעשטימונגען, ווערען אַלע זשיראַנטען און ביי אַזוי גערופענע טראַסירטע וועקסלען — אויך ד"ר אויסשטעלער אויטאָמאַטיש פריי פון דער גענומענער אויף זיך מיט פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן וועקסעל-חוב.

נעהמען מיר איצט אָן פערקעהרט, אַז ס'זענען דייטליך יאָ אונטערגענומען געוואָרען די נויטיגע רעכטליכע שוץ-מיטלען, צי טראָגען שוין דאַן די זשיראַנטען אייביג די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן וועקסעל-חוב?

ניין!

די אַרטיקלען 70 און 102 פון וועקסעל-אוסטאַוו בעגרעניצען גענוי די טערמינען, ווי לאַנג אַ וועקסעל-בעל-חוב דאַרף טראָגען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר זיין צעטיע.

לויט די דערמאָהנטע אַרטיקלען איז אַ'אויסשטעלער פעראַנטוואָרטליך פאַר אַ וועקסעל-חוב אין משך פון גאַנצע 3 יאָהר, פונקט אַזוי לאַנג איז אויך פעראַנטוואָרטליך אַ'אַקצעפּטאַנט פון אַ טראַסירטען-וועקסעל.

וואָס שייך זשיראַנטען פון אַ'אייגענעם וועקסעל, זענען זיי פונקט, ווי אַ'אויסשטעלער פון אַ טראַסירטען וועקסעל פעראַנטוואָרטליך פאַר'ן וועקסעל חוב נור בלויז אין משך פון 1 יאָהר. די טערמינען הייבען זיך אָן צו רעכענען: ביי פּראָטעסטירטע וועקסלען פון טאָג, ווען דער פּראָטעסט איז בעמאַכט געוואָרען און בנוגע וועקסלען, וועלכע זענען פטור פון דער פליכט פּראָטעסטירט צו ווערען — פון טאָג, ווען זיי זענען געוואָרען צאָהלפעליג. לגבי דעם אויסשטעלער פון טאָג, ווען דער וועקסעל איז געוואָרען צאָהלפעליג.

ס'איז נאָך פאַרהאַן אַ דריטער טערמין. נאָכ'ן אָפּלויף פון וועלכען גענויסע וועקסעל-פּרעטענזיעס ווערען פערעלטערט.

מיר מיינען דאָ די אַזוי-גערופענע רעגרעסיווע תביעות פון איין זשיראַנט צום צווייטען. וואָס איז אייגענטליך אַזוינס אַ רעגרעסיווע תביעה? נעהמען מיר אָן, אַז דער פּראָטעסט איז דורכגעפיהרט געוואָרען לויט דער איניציאַטיוו פון זאָל זיין דעם 6 זשיראַנט און ער ווענדעט זיין פּרעטענציע נישט צום אויסשטעלער און אויך נישט צום ערשטען אָדער 3-טען זשיראַנט, נאָר דוקא צום 5-טען ד. ה. דירעקט צו דעם פערזאָן, פון וועמען ער האָט דעם זעלבען וועקסעל בעקומען. דער 5-טער זשיראַנט האָט טאַקע דעם פּראָטעסטירטען וועקסעל אויסגעקויפט ביים 6-טען און ער מאָהנט נישט ביי קיין אַנדערען צוריק דעם חוב, ווי נאָר ביי דעם 4-טען און אַזוי ווייטער אין דער פערקעהרטער ריכטונג ביז צום אויסשטעלער. אַזאַ סדר פון אויפמאָהנען וועקסעל-חובות, ווערט אָנגערופען אין דער וועקסעל-רעכטליכער פּראַקטיק — רעגרעסיווער.

לגבי אַט אַזעלכע רעגרעסיווע תביעות (פון 6 צום 5, פון 5 צום 4, פון 4 צום 3 און אַזוי ווייטער) ווערט אָנגעווענדעט דער פּרינציפּ פון אַ 6 חדשים'דיגער פערעלטערטקייט. דער לויף פון דער דאָזיגער פערעלטערטקייט הויבט זיך אָן צו רעכענען פון טאָג, ווען דער בעטרעפענדער זשיראַנט האָט אויסגעקויפט דעם פּראָטעסטירטען וועקסעל. למשל: דער 4-טער זשיראַנט האָט אויסגעקויפט ביים 5-טען דעם פּראָטעסטירטען וועקסעל זאָל זיין דעם 10. מערץ 1930, האָט אַלזאָ דער 4. זשיראַנט דאָס רעכט צוריקצומאָהנען פון 3. זשיראַנט די וועקסעל-סומע נאָר ביז'ן 10. סעפּטעמבער 1930. דעם 11. סעפּטעמבער איז אַלזאָ דער דריטער זשיראַנט שוין פריי פון דער מיטפעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן פּראָטעסטירטען וועקסעל.

בכדי אויסצומיידען מיספאַרשטענדנישען און אַפילו מיטברויכען ביים פערלויפען זיך אויף דער פערעלטערטקייט דאַרף טאַקי יעדער זשיראַנט, וועלכער קויפט אויס אַ פּראָטעסט, בעדענקען צו פאָדערן אומבעדינגג אַ בעשטעטיגונג פון זעלבען פערזאָן, ווען דאָס איז פאָרגעקומען.

י. אינפעלד.

טעלעפאָן 163 23 | באַר וואַרשאַווסקי | טעלעפאָן 163 23

משנכנס אדר מרבים בשמחה! — בשורה טובה לכל אנשי לאָדז!

צו קומען טעגליך פון 7 — 11 אוו. הערען די נייע קאָמפּאָזיציעס פון חזן

יאָסעלע ראָזענבלאַט

וועלכע זענען אָנגעקומען היינטיגע וואָך, ווי אויך פון די חזנים, הירשמאַן, קוואַרטין, סיראָטא, חני, סוסעוויצקי און די גרעסטע איטאַליענישע אָפּערן זינגער.

באַר וואַרשאַווסקי עמפּפעהלט טעגליך ערשטקלאַסיגע מיטאָגען, אָווענדבּרויט פליישיגע און מילכיגע, ווי אויך דאָס בעסטע גלעזעל ביער. עמפּפעהלט אַלע סאָרטען פעסלעך ביר און פּאָרטער, וואָס זענען נאָר פאַרהאַן אין לאָדז, און ליפערט טעגליך ווי אויך שבת איבערהויפּט צו הויזע אַלע סאָרטען פלעשלעך און פעסלעך ביער לויט וואונש. אין באַר וואַרשאַווסקי איז אַ תענוג גשמי ותענוג רוחני צו זיין צוזאַמען אייביג נאָר מיט אנשים מפולגים ומכובדים.

באַר וואַרשאַווסקי, נאַוואָמסקאַ 19, אין הויף

טעל. 163-23 אינהאַבער נתן פּערבער.

נאָר דורך אַן עפענטליכען קאָנקורס

קאָנען אָפּגעגעבען ווערען שטאָטישע אַרבייטען

(מ) אויף דער לעצטער זיצונג פון מאַגיסטראַט איז אָנגענומען געוואָרען אַן אינסטרוקציע, וועלכע נאָרמירט די פּראָצעדור פון אָפּגעבען שטאָטישע אַרבייטען און ליפערונגען, שליסען אָפּמאַכען און אָפּנעהמען אַרבייטען, וועלכע זענען אויסגעפיהרט געוואָרען פאַר'ן לאָדזער מאַגיסטראַט.

לויט דער דאָזיגער אינסטרוקציע מעגען שטאָטישע אַרבייטען אָפּגעגעבען ווערען נאָר דורך אַן עפענטליכען קאָנקורס, וועלכער וועט אָנגעפיהרט ווערען דורך אַ ספּעציעלער קאָמיסיע, וואָס ווערט בעשטימט צו יעדען קאָנקורס.

שרעקליכער פּאַרפאַל אין פּאָזנאַנסקי'ס פאַבריק

אַרבייטער צוריבען צווישען טראַנסמיסיע-רימענס

(2) דער 24-יעהריגער טשעסלאַוו פּיליפּאַק (אַנדזשעיאַ 28), האָט אין פּאָזנאַנסקיס פאַבריק אויסגעפיהרט עפּעס אַן אַרבייט, שטעהענדיג אויף אַ לייטער. בעת דער אַרבייט, האָט זיך ביי איהם פּערדרעהט דער קאָפּ, און ער איז אַראָפּגעפאַלען אַנטער די טראַנסמיסיע-רימענס, וועלכע זענען געווען אין גאַנג.

איידער די אַרומיגע אַרבייטער האָבען בעמערקט און זענען געקומען איהם צו הילף איז ער פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ בלוטיגער מאַסע. מ'האָט אָפּגעשטעלט די מאַשין, דער אָנגעקומענער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט דעם טויט. מ'האָט דעם טויטען קערפּער אָפּגעפיהרט אין פּראָזעקטאָריום.

פאָטער ווערט שווער פערוואונדעט

ווען ער וויל זיך אָננעהמען פאַר זיינע זיהן

אויף מאַניושקי גאַס 27, אין פּאַביאַניץ איז אויסגעבראָכען אַ געשלעג צווישען 4 יונגעלייט פון 16 און 18 יאָהר אַלט. ווען דאָס געשלעג האָט אָנגענומען אַ געפעהרליכען כאַראַקטער, איז געקומען אָנצולויפען דער 55 יעהריגער צאַפּל. זעהענדיג, אַז צווישען די שלעגער געפינען זיך אויך זיינע צוויי זיהן, האָט ער געוואָלט די חברה-לייט צונעהמען. דאַן האָבען זיך אויף איהם געוואָרפען דער 18-יעהריגער מאַנושאַק און דער 18-יעהריגער קאָלאָס און האָבען איהם מיט מעסערס אַזוי צושטאָכען, אַז מ'האָט איהם אין אַ האָפענונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

קאָלאָס און מאַנושיק זענען אַנטלאָפען, אָבער דער פּאָליציי איז געלונגען זיי צו כאַפּען און איינצוזעצען אין אַרעסט.

מאָרגענדיגער אָפּצייכען-טאָג פון „תרבות"

מאָרגען קומט פאָר אויף די גאַסען פון אונזער שטאָט דער אָפּצייכענונגס־פערקויף לטובת דעם העברעאישען שול־וועזען פון „תרבות".

אַלע נויטיגע בעמיהונגען זענען געמאַכט, אז דער אָפּצייכענונגס־טאָג זאָל אַרויך מיט דעם געהעריגען ערפאָלג. צו דער אַרבייט פון אָפּצייכענונגס־טעג האָבען זיך געשטעלט די מיטגלידערינס פון דער פרויען־אָרגאַניזאַציע „וויזאָ" עלטערע פון דער העברעאישער שול „יבנה" און די מיטגלידער פון די ציוניסטישע יוגענד־אָרגאַניזאַציעס.

בעריכטס-מיטינג פון דער פּועלי-ציון-פראַקציע פון לאָדזער שטאָט-ראַט

די לעצטע בודזשעט-דעבאַטען אין לאָדזער שטאָט-ראַט זענען געווען גאָהר שטורמיש. ס'איז געפיהרט געוואָרען אַ פערביטערטער קאַמף צווישען די בירגערליכע און סאָציאַליסטישע ראַטמענער.

איצט, ווען די בודזשעט-דעבאַטע האָט זיך שוין פערענדיגט, אָרדענט איין די פּועלי-ציוניסטישע פראַקציע אין לאָדזער שטאָט-ראַט אַ פערזאַמלונג, אויף וועלכער ס'וועט אָפּגעגעבען ווערען אַ בעריכט וועגען די דעבאַטען און דער שטעלונג פון דער פראַקציע אין פערשידענע ענינים, וועלכע זענען בעהאַנדעלט געוואָרען.

די בעריכטס-פערזאַמלונג קומט פאָר שבת, ד. 22. מערץ אין פילהאַרמאָניע.

דאָס פרעמדע ווערט געלויבט

און דאָס אייגענע קען מען נישט

דאָס שפּריכוואָרט קען אָנגעווענדעט ווערען בנוגע אויסלענדישע און לאַנדעס-פּראָדוקטען. מ'פאַרלאַנגט אויסלענדישע פּראָדוקטען און מ'ווייסט נישט, אַז די גרעסטע פאַבריק אין פּוילען פון „האָפּער-פלאָקען" איז די פירמע „וואַנגראָוויצע מיהלען און שפּייכלען". די אַקציען-געזעלשאַפט אַרבייט אויס די בעסטע און בעקאַנטסטע אין דער וועלט „האָפּער-פלאָקען". דריי-פערטעל פון דער פּראָדוקציע ווערט אַרויסגעשיקט קיין אויסלאַנד, וועלכע האָט זיך דערויף דערקענט, ווייל די פאַבריק בעזיצט די מאָדערנסטע איינריכטונגען און איז דער לעצטער אויסדרוק פון טעכניק און היגיענע. דעריבער קען זי ליפערען דעם קאָנסומענט אַ פּראָדוקט פון ערשטער קוואַליטעט.

ס'איז גענוג צו מאַכען איין פּרוב, כדי זיך צו איבערצייגען, אַז די וואַנגראָוויצער „האָפּער-פלאָקען" זענען די בעסטע אין דער וועלט.

20.000 זלאָטים

געפאַלען אין לאָדז

(—) נעכטען איז אין דער היגער קאָלעקטור פון פּ. ברייטשטיין (נאַרוטאָוויטש 31) ווידער געפאַלען אַ געווינס פון 20 טויזענט זל. (נומער 170.806) בעת דער איצטיגער ציהונג פון דער 5. קלאַס. איז עס דאָס ערשטע גרויסע געווינס, וואָס איז געפאַלען אין לאָדז. געוואונען האָבען 3 פערזאָן: 2 פון אַלטשטאָט און אַ'אָנגעשטעלטער פון נאַרוטאָוויטש-גאַס.

די אַנטוויקלונג פון דער אַלט-שטאָטישער פאָלקס-באַנק

די פּאָפּולער געוואָרענע אַלטשטאָטישער פאָלקס-באַנק אין לאָדז, פּל. קאָשטשעלני 4, אַנטוויקעלט זיך כסדר און דאָס האָט בעוואויזען דעם יודישען רעוויזיאָנס-פערבאַנד פון דער קאָאָפּעראַטיווער געזעלשאַפט אין פּוילען, וואַרשא, רימאַרסקאַ 6, אָנצונעהמען די באַנק אַלס מיטגליד. דורך דעם איז יעצט די באַנק די איינציגע קרעדיט-אינסטיטוציע אויף דער אַלטשטאָט, וועלכע ערלעדיגט כל'צרכי באַנק-אָפּעראַציעס און פערדינט דעם פולסטען צוטרוי.

דער פּורים-באַל אין קולטור-ליגע

שבת, דעם 15. מערץ ווערט אין לאָקאַל פון קולטור-ליגע, בושעזשינער 23, פאָרקומען אַ פּורים-באַל איינגעאָרדענט דורכ'ן קריין-פּריינט צוזאַמען מיט'ן צענטראַלען עלטערן-קאָמיטעט פון די מצדמ-שולען און קינדערהיימען. עס ווערט צוגעגרייט אַ אינהאַלטסרייכער פּראָגראַם.

קאָנצערט

פון מיליטערישע אָרקעסטערס

דאָנערשטאָג, דעם 13. ד. ח. קומט פאָר אין זאַל פון פילהאַרמאָניע אַ סימפאָנישער קאָנצערט פון די מיליטערישע אָרקעסטערס פון אַ. ק. 4.

עס וועט זיין די ערשטע אימפּרעזע פון דעם אַרט. דער אָרקעסטער-אַנסאַמבל בעשטעהט פון 70 פערזאָן פון די בעסטע מוזיקער. דאָס פּראָגראַם איז פערשידענאַרטיג און בעשטעהט פון בלויז פוילישע שאַפונגען.

דיריגירען מיט'ן אָרקעסטער וועט קאַפּיטאַן סידאָראָוויטש און קאַפּעלמייסטער יצן וועלטער.

לייזענדע אויף גאַלשטיינער

לעבער געלבזוכט עצוות איבערפלוס פון מאָגן גאַון בעקומען אומזיסט ביי דעם וואַרשעווער פעלדשער

זינגער, לאָדז פּיעטרקאָווער 6

טעלעפאָן 4/166

שטענדיגע פעלדשער הילף.

בעריכטיגונג

אַ בריף אין רעדאַקציע

אין צוזאַמענהאַנג מיט אַרטיקעל „אַ שאַנטאַזשיסט, שווינדלער און פרוי־הענדלער" וועלכער איז איבערגעגעבען דורך דעם אינפאָרמאַציע־ביוראָ „פּאָלפּרעס" (ז. „נייער פאָלקסבלאַט" נ. 59) האָט אונז דער פּאָליציי־קאָמענדאַנט פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזקע צוגעשיקט פאָלגענדע בעריכטיגונג:

1. ס'איז נישט אמת, אז דער אויספאָרשונגס אמט אין לאָדז האָט דערהאַלטען אַ מיטטיילונג פון דער פּאָליציי אין בוענאָס אַירעס, אָדער פון פּוילישען קאָנסולאַט אין אַרגענטינע וועגען אַרעסט פון פּוילישען בירגער דעם לאָדזער יודען הענריק קאַרן אַלס פעשולדיגטען אין אַ רייהע ערנסטע פערברעכענס, דאַגעגען איז אמת, אז נישט דער אויספאָרשונגס־אמט נישט די אַנדערע פּאָליציי־אָרגאַנען אין לאָדז האָבען נישט דערהאַלטען קיין מיטטיילונג וועגען אַזאַ ענין פון אַרגענטינע.

2. ס'איז נישט אמת, אז קאַרן האָט אונטערנעמען מיט אַ בעקאַנטער פערזאָן אַ מאַנופאַקטור אין לאָדז, דאַגעגען איז אמת, אז אין לאָדז האָט קיין מאַנופאַקטור פון קאַרנ'ס נישט לעגאַל נישט אומלעגאַל נישט עקזיסטירט.

3. ס'איז נישט אמת אז די לאָדזער פּאָליציי האָט זיך פעראינטערעסירט מיט דער פערזאָן פון קאַרנ'ען, און מיט זיינע הכנסה־קוועלען און האָט געהאַט איבער איהם אַ'אויספאָרש: דאַגעגען איז אמת, אז יוזעף הענריק קאַרן איז דער לאָדזער פּאָליציי בכלל נישט בעקאַנט און האָט אויף פּעטריקאָווער 31 קיינמאָל נישט געוואוינט.

(—) פאַר׳ן פּאָליציי־קאָמענדאַנט פון דער מלוכה־פּאָליציי

זלאַטאַווסקי.

טראַדיציאָנעלע פּורים-אַקציע

פון „קרן קימת לישראל"

זונטאָג האָט זיך אָנגעהויבען ביי אונז אין שטאָט די טראַדיציאָנעלע פּורים־אַקציע פון קרן קימת.

די אַקציע ווערט היי יאָהר געפיהרט אונטער דעם לאָזונג „מיר ערהאַלטען און בויען". אין אַקציע בעטייליגען זיך מיטגלידער פון אַלע ציוניסטישע יוגענד־אָרגאַניזאַציעס און גרופּירונגען.

אויסער דעם, וועלען אויך אַרומגעפיהרט מחצית־השקל זאַמלונגען און אַ גרויסע נדרים־אַקציע אין די שוהלען.

לאָדזער קאַמעראַל-טעאַטער „אַרט" על. 1. מאַי 2 פריהער ענגל. זאַל

ליטעראַר. ליטער: משה בראָדערזאָן, דירעקטאָר: יוסף סטרוגאַטש

קאָמפּאָזיטאָר: ד"ר ביינעלמאַן.

היינט, מיטוואָך, ד. 12 טען-1 פאָרשטעלונג:

אָנהויב 9.30 אָווענד ווערט געשפּילט

דאָס נייע דריטע פּראָגראַם א. נ. „אַהו אַקאַפּ" ••• 18 שלאַגער= 18 נומערן

קאָנפערענסיערען: י. מאַנדעלבלוט און נ. רייכענבערג הנהלה־בילעטען הנ"מ גילטיג

בילעטען צו בעקומען יעדען טאָג פון 11—1 מיטאָג און פון 5 נאָכם. ביי דער קאַסע פון טעאַטער.

מאָרגען, דאָנערשטאָג—פּאָפּול. פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען פון 1 ביז 3 זל.

נישט אויסצוהאלטען

(פעליעטאן)

מיט א שטיקל צייט צוריק איז מיר איינגעפאלען אריינצושטעלען אין הויז א טעלעפאן, נישט חלילה ווייל די געשעפטען זענען פערבעסערט געווארען, נאר פערקעהרט. איך האב מיר געטראכט: „וואס איז שוין דא צו פערלירען? סיי ווי סיי ליגט מען שוין אין דער אדמה, טא זאל מען כאטש ליגען מיט א טעלעפאן".

א טעלעפאן האט א סך מעלות. מ'קען צו יעדער צייט אנקלינגען צו א גוטען ברודער און זיך אויסרעדען דאס הארץ. איך דערצעהל איהם מיינע צרות, ער דערצעהלט מיר זיינע צרות און אויב דער רבונו של עולם העלפט אז איהם געהט עס נאך ערגער, האט מען דאך א שטיקל הנאה פון לעבען...

אז ס'איז פאראן א טעלעפאן, פערשפארט מען ווייב געהן אלע טאג אין יאטקע און אין געוועלב, וואו מ'בעגעגענט זי מיט א ברוגז'ער מינע, וואס דער חשבון האלט אין איין וואקסען... אז מ'בעשטעלט דורכ'ן טעלעפאן איז מען פטור פון אנצוקוקען זיי. איי, עס פעהלט אין וואג? נו, אז מ'געהט אליין פעהלט דען נישט אין וואג?

א חוץ דעם האט דער טעלעפאן נאך מעלות. פאראן מענשען ביי וועלכע איך וואלט שטעהענדיג מיט זיי פנים אל פנים קיינמאל נישט געוואגט צו בעטען א גמילות חסד. זיי האבען אזעלכע פנים'ער, אז עס נעמט ביי מיר אב יעדען מוט צו בעטען ביי זיי א טובה. אבער דורכ'ן טעלעפאן איז גאנץ אנדערש. איך קלינג אן מיט דרייסטקייט: „הער פלוני, קענט איהר מיר בארגען א פינפער אויף א פאר וואכען ניין? א דריי'ערעל? ניין? וויפיל דען? הא? גארנישט?" פערשטעהל איך דאס מויל פון טעלעפאן און שריי אויס: „א דבר אחר ביזטו געווען און א דבר אחר וועסטו בלייבען און איך האפ דיך אין דר ערד!" און איך טו נאך דערצו א גוטען שפיי אויס און מיין הארץ איז געקיהלט.

אז מ'האט א טעלעפאן איז מען נאהענט צו אינטערעסאנטער געזעלשאפט. מ'פיהלט זיך א מענש צווישען מענשען. סאמע אין מיטען. איך דארף נאר א ריהר טון מיט א האנד און איך שטעה אין פערבינדונג מיט... נו, זאגען מיר מיט'ן מיניסטער. עפעס א קלייניגקייט צו הערען א לעבעדיג ווארט פון מיניסטער אליין, אדער אפילו פון זיין סעקרעטאר?

דערצו האט דער טעלעפאן סיורפריזען, מאנכעס מאל גאנץ אנגענעהמע. מיט א פאר טעג צוריק קלינגט מען:

— האלא!

— א זיסע פרויען שטימע. ענטפער איך אויך זיס.

— האלא!

— וואס מאכסטו, ליבער?

דערקען איך אין דער שטימע, אז זי איז אויך א יפת תואר. ענטפער איך:

— וואס זאל מען מאכען טייערע?

— געהען מיר היינט אין קינא?

— היינט קען איך נישט, מיין פרוי איז אין דערהיים.

ווייזט אויס, אז יענע האט זיך געכאפט און האט תיכף איבערגעהאקט דעם געשפרעך. אבער אנגענעהם איז עס דאך געווען. שיער, שיער נישט געגאנגען אין קינא און זיך נישט געהאלטען אין דער פינסטער פאר די הענד מיט אזא יפת-תואר, אזא קראסאוויצא.

און אז ס'איז שוין גארנישטא צו וועמען, קען מען זיך על פי נוים אויך דורכשמועסען מיט דער טעלעפאניסטקע, דערצעהלען איהר א וויץ אדער סתם מאכען א שפאס. א נשמה פון א טעלעפאניסטקע איז אויך נישט געמאכט פון קלאטשע...

* *

ס'האט נאך אויסגעפעהלט צרות, האט מיר דער רבונו של עולם צוגעשיקט א טעלעפאן.

איך רעד שוין נישט דערפון, וואס מ'דארף יעדען געשפרעך צאהלען. דער טעלעפאן וויל פון קיין קונצען נישט וויסען. צאהלט מען נישט אין צייט איז אויס טעלעפאן.

טאג און נאכט האלט עס אין איין קלינגען.

איך קום א היים א מידער, וויל אויסרוהען אבער יעדע ווייל: דין-דין-דין.

נעכטען ביינאכט בין איך קוים אריינגעקראכען אין בעט מיט א קאלד'ר, נאר וואס איינגעדרעמעלט, פלוצלינג — עס קלינגט.

קריך איך אראפ אין שטעק-שיך און שלעפ זיך צום טעלעפאן.

— האלא!

— האלא!

— דער אייגענער?

— דער אייגענער.

— מזאגט מיר, אז אין אייער לעצטען פעליעטאן האט איהר מיך געמיינט. ס'וועט א רוח אין אייער ט... ט... אריין.

— אמן! — ענטפער איך און שלעפ זיך קוים א לעבעדיגער צוריק אין בעט אריין.

גאנץ פריה, נאך איידער איך האב זיך איבערגעקעהרט אויף דער צווייטער זייט — עס קלינגט.

— האלא!

— האלא!

— זענט איהר א שניידער? — הער איך א מענער שטימע.

— כמעט

— איך דארף פרעסען א סמאקינג, קומט איהם היינט נעמען.

בקיצור איך אויס אלע ווייסטע קללות צו זיין קאפ און לאז זיך געהן צום בעט מיט א קרעכצעל. קוים ארויף אויף די טרעפ הער איך ווי מ'קלינגט ווידער.

— ווער רעדט? — פרעגט א מענער שטימע

— דער אייגענער.

— ווער?

— דער אייגענער.

איך הער נישט.

— דער אייגענער!!! עס שרייבט זיך אזוי: אלף — פאר אוי וועה ז'מיר, יוד — פאר יאלד, נאך א יוד — פאר נאך א יאלד, גימל — פאר גוואלד געשריען, עין — פאר עולקאס, נון — פאר נעכטיגע טעג, עין — פאר ציפוש, ריש — פאר רביצין. אייגענער! איי-ג-ע-נ-ער.

אין א שטיקל צייט ארום — — — — — — — — — — — — — — — —

אוי, ס'איז נישט אויסצוהאלטען. איך זאג דאך אייך: ס'האט נאך אויסגעפעהלט צרות, האט מיר דער רבונו של עולם צוגעשיקט —

א טעלעפאן! **אנ'אייגענער.**

דער סענסאציאנעלער פראצעס

וועגען געפונענעם נאקעטען פרויען קערפער

אין בריסקער קריידגעריכט האט זיך אנגעהויבען דער פראצעס פון סענסאציאנעלען מארד אויף שעראקא גאס. דעם 7. נאוועמבער 1929, וואס האט דאן אנגעמאכט א רושם נישט נאר אין בריסק, נאר אין דער גאנצער מדינה.

אויפ'ן בעשולדיגונגס-באנק געפינען זיך זיגמונט מאציעיעווסקי און דינה ראשקעס, ווי אויך די ברידער קאנסטאנטי און אנאטאל ביעזשינסקיס.

דער בעשולדיגונגס-אקט לויטעט: דעם 7. נאוועמבער 1919 יאהר האט זיגמונט מאציעיעווסקי אין בעגלייטונג פון די צוויי ברידער אנטאני און קאנסטאנטי ביעזשינסקי געטראגען מיט'ן באנק פלאנט אין דער ריכטונג צום וואקזאל א גרויסען פערמאכטען קארב. קומענדיג אין וואקזאל, האט מאציעיעווסקי געקויפט א בילעט קיין ... קיין ווארשא און דעם קארב געפרובט אריינשטעלען אין וואגאן, אויף א פאליצע. די פאסאזשירען הבען פראטעסטירט.

דאן האט מאציעיעווסקי גענומען דעם קארב, כדי איהם אפשטעלען אין באגאזש, דעם פאליציאנט סטעפאן קאפקא איז אבער דער קארב אויסגעקומען עפעס פערדעכטיג און ער האט געפרעגט מאציעיעווסקי, וואס פיהרט ער אין קארב. „עש" — האט מאציעיעווסקי געענטפערט. — „אפשר פלייש — ער איז צו שווער" — האט דער פאליציאנט איבערגעפרעגט. — „יא, פלייש" — האט מאציעיעווסקי מספים געווען. דאן האט דער פאליציאנט געפאדערט א דערקלערעניש ארויסצופיהרען פלייש קיין ווארשא, א פאספארט, דאס שליסעל פון קארב, — אבער מאציעיעווסקי האט געשענקעם, אז ער האט נישט די אלע זאכען.

מ'האט דאן דעם קארב אוועקגעשטעלט אין באגאזש און אויפ'ן וועג אין באהן-פאליציי-קאמיסאריאט איז מאציעיעווסקי דערהזייל נעלם געווארען.

פרייטאג, א זייגער 8 אינדערפריה, זעהענדיג, אז דער בעל-דבר פון קארב מיט די פלייש קומט נישט, האט די באהן-קאמאנדאטור אליין געעפענט דעם קארב, פון אויבען איז געלעגען א קאלדרע, ווייטער א צעהאקטע און אונטער דער צעהאקטע א טויטער קערפער פון א פרוי, פון וועלכער דער קאפ איז געווען צוגעבונדען מיט שטריק צו די פיס. מ'האט באלד געשטעלט אויף די פיס דעם גאנצען פאליציי-אפאראט, כדי אויסצוגעפינען דעם מערדער און דעם קארב מיט'ן טויטען קערפער.

האט מען איבערגעפיהרט אין שטאטישען שפיטאל, די עקספערטיזע האט פעסטגעשטעלט, אז דער מערדער האט פריהער זיין קרבן דערשאסען מיט א רעוואלווער און שפעטער, ווען זי איז נאך געלעגען האט ער איהר מיט א שטריקעל פערבונדען דעם האלדז און דערשטיקט.

אין דערזעלבער צייט האט די פאליציי געפאקט דעם מערדער מ'האט איהם תיכף ארעסטירט און אפגעפיהרט אין אויספארשונגס-אמט, דא האט מען ביי איהם געפונען נאדרענע פינגער, געלד, דאווארען און אנדערע ... זאכען, ווי אויך א ביסעל האר פערפלאנטערט אין א שטריקעל. ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען איז דאס געווען א שטיקעל שטריקעל פון דעם, מיט וועלכען מאציעיעווסקי האט דערשטיקט ראזאליא בענאם.

ביי דער אויספארשונג איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין הויז אויף שעראקא 22, האבען געוואוינט ביידע נאסען-פרויען — ראזאליא בענאם און ראשקעס, מאציעיעווסקי איז געווען ראשקעס חתן. צוליב וואס די ביידע פרויען זענען תמיד געווען מחלוקה'דיג און מאציעיעווסקי פלעגט זיך אנגעהמען פאר זיין כלה.

דעם דערמאהנטען דאנערשטאג האט ער געקראגען א רעוואלווער ביי דעם שנעדער ביעזשינסקי און איז אריין צו דער בענאם. זי האט פונקט געוואשען די פארלאגע. ס'האט זיך אנגעהויבען א קריג, נאך וואס מאציעיעווסקי האט אין איהר אויסגעשאסען און שפעטער דערשטיקט מיט א שטריקעל, כדי צו פערדריבען די שפורען, האט ער געקויפט א קארב, פערפאקט זיין קרבן און מיט דער הילף פון די ברידער ביעזשינסקי, אוועקגעטראגען אויפ'ן וואקזאל, וואו דער מארד איז אויף מארגען אויפגעדעקט געווארען.

נאך א גאנצען טאג געריכטס-פערהאנדלונגען, ווערט ארויסגעגעבען פאלגענדער אורטייל:

די הויפט-אנגעקלאגטע זיגמונט מאציעיעווסקי און דינה ראשקעס ווערען פערמשפט אויף 12 יאהר שווערע תפיסה אלס אנערקענטע שולדיגע אין מארד. דאגעגען די ברידער יעזשינסקי ווערען פריי געשפראכען, ווייל דער געריכטס-טריבונאל האט זיי אנערקענט אלס אינגאנצען אומשולדיג אין מארד.

דער טרויעריגער סוף

פון דער מערקווירדיגסטער שיף אין דער וועלט

איינע פון די אינטערעסאנטסטע שיפען און די איינציגע פון איהר מין אויף דער גאנצער וועלט האט נישט לאנג צוריק געמאכט א דראמאטישען סוף.

די שיף איז די „קארנעגי", זי איז ספעציעל געבויט געווארען נאר וויסענשאפטליכע פארשונגען אויפ'ן ים. זי איז געבויט געווארען אין יאהר 1909 פאר דער קארנעגי פאונדיישאן אין וואשינגטאן. זי איז געווען אינגאנצען געבויט פון האלץ, מעטאלען בכלל און א זאך און שטאהל בפרט זענען הארטען בעזייטיגט געווארען אויף אזוי פיל, וויפיל עס האט זיך נאר געלאזט. זי איז געבראכט געווארען אין בעוועגונג דורך זעגלען, ווייל מע האט נישט געוואלט אריינשטעלען אין איהר די שווערע דאמפ מאשינעס פון א זאך און שטאל. זי האט אויך זיך געהאט א קליינעם נאווי-מאטאר, אין דער קאמאר געווען פון בראנז.

מעטאלען האט מען אויף דער שיף אויסגעמיטען דערפאר, ווייל די הויפט אויפגאבע פון דער שיף איז געווען צו מאכען מאגנעטישע פארשונגען אויפ'ן ים; און שווערע שטיקער אייזען און שטאהל וואלטען געהאט א גרויסע ... א לאקאל ווירקונג אויף די זעהר דעליקאטע מאגנעטישע אפאראטען אויף דער שיף, און מען וואלט נישט געקענט דערגרייכען א מאל וואס וואלט דירעקט אויף די אפאראטען, די עלעקטריציטעט און מאגנעטיזם פון דער ערד און פון דער לופט, אדער די מעטאלענע טיילען פון דער שיף אליין.

פאר די 20 יאהר פון איהר עקזיסטענץ איז די שיף אומגעפאהרען אויף וועלט. עס איז כמעט נישטא א פונקט אויפ'ן ים, וואו אין די מערקווירדיגע שיף איז נישט געווען. דערנאך אבער האט מען דורך איהר אויסגעמאלט א גאנצען בארג מיט זעהר ווערטפולע וויסענשאפטליכע אינפארמאציעס.

און אט די שיף איז עס נישט לאנג צוריק געשטאנען אין דעם האפען פון אינזעל סאמאא אויף דעם פאסיפישען אקעאן, ווען א אויפרייס איז אויף איהר פארגעקומען, דער קאפיטאן רוש. פ. אלט און א מאטראס זענען געטויט געווארען, און איין מאטראס איז שווער צובראכען געווארען. די גאנצע שיף איז אוועק מיט'ן רויך.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאראוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

רעצעפציע פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן

אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

ס'געיעג נאכ'ן שאטען

(סענסאציאנעלער ראמאן) 66

וואלדמאן האט געבונדען דעם „יובילער" מיט א פעסטען עלעקטרישען דראט, פערדרייענדיג איהם די הענד אויף הינטען, און צובינדענדיג איין פוס צו אנ'אייזערנע שטאנגע ביי דער וואנד.

ווען ער האט שוין געהאט געענדיגט מיט דער אפעראציע, האט ער צוגעטראגען צום געפאנגענעם דעם טעלעפאן-אפאראט.

— נאך איין קליינע בקשה'לע, ליבער פריינד, — האט ער געזאגט — מיט דער הילף פון דעם ראזיגען אינסטרומענט וועט איהר זיך באלד אד דורכשמועסען מיט'ן גראף בענסדארף. איהר וועט איהם זאגען בלויז עטליכע ווערטער... נישט מעהר, ווי מיטטיילען, אז איהר האט אייער שליחות אויסגעפיהרט, ד. ה. אז איהר האט מיך דערהרג'עט און צובראכען אלע מאשינען...

טאנצמאן האט זיך ווידער אנגעהויבען צו ווארפען, און ביין אויסגעשריגען:

— איהר וועט פריהער דערהרג'ענען ווערען, איידער איך וועל עס זאגען!

— אויב אזוי, פאניע טאנצמאן, וועט מיר אויסקומען נאכאמאל אייך „ליכטיג" מאכען פאר די אויגען! — האט זיך וואלדמאן שטיל אפגערופען און אויפגעהויבען פון דער פארלאגע דעם קליינעם רעוואלווער.

טאנצמאן האט געקרעכצט, געווידעלט זיך, געשלוכצט, זידלענדיג זיך דערביי אויף וואס די וועלט שטעהט.

ווען ער האט אבער דערפיהלט די קאלטע ליופע ביים פנים, האט ער ארויסגעקוויטשעט:

— האט רחמנות, שיסט נישט! נעהמט אוועק דעם רעוואלווער!... איהר וועט מיך דערהרג'ענען!

דער אומגליקליכער אנטער גנב האט זיך געטרייסעלט פאר שרעק, ווי אין א קדחת.

שיער משוגע פאר פחד, האט ער אוש אנגעהויבען צו רופען נאך פאליציי-הילף...

וואלדמאן האט אפגעווארט ביז די שארפקייט פונ'ם אנפאל איז אדורך, און רוהיג בעמערקט:

— די לאבאראטאריום-ווענד לאזען נישט אדדורך קיין קלאנגען. איהר מעגט זיך רייסען אויפ'ן גארגעל, וויפיל אייך גלוסט זיך. פאליציי וועט אייך סייווי נישט דערהערען... ווען אפילו צוואנציג אזעלכע, ווי איהר זאלען מיטשרייען. אפילו א הארמאטען-שאס קאן מען נישט הערען אין קארידאר... אלזא, פריינד מיינער, וועט איהר שוין איצט רעדען מיט'ן גענעדיגען הער גראף?

דערשפירענדיג ווידער די בעריהרונג פון דער שטאלענער ליופע, האט טאנצמאן א קוויטשע געטאן:

— שיסט נישט! שיסט נישט!.. איך וועל רעדען... כ'וועל איהם זאגען...

זיין קאפ האט זיך קאנוואולסיוו אפגעשאקעלט פונ'ם רעוואלווער.

— אין נאמען! — האט זיך וואלדמאן אפגערופען — אבער געדענקט, טאנצמאן, דער קלענסטער שווינדעל, די קלענסטע אנצוהערעניש בענסדארפ'ן — און איהר וועט שוין מעהר קיינמאל נישט קאנען זעהען די שיינע וועלט.

ארונטערנעהמענדיג דאס טרייבעל פון טעלעפאן-אפאראט, האט ער ארויסגערופען דעם גראפס נומער.

— איהר וועט איהם זאגען מיט אייגענע ווער-
האט זיך בעהאלטען אויף עטליכע טעג אין א נייער
טער — האט ער מתרה געווען טאנצמאנען — אז
דאניעל וואלדמאן איז דערהרג'עט, און אז איהר
בעהעלטעניש, ביז עס וועט אדורך דער ערשטער
טומעל... זאגט איהם, אז איהר האט זיך צוגעקריכען
צו מיר הינטערוויילעכץ און מיט א שטאך פון א
קינזאל אין רוקען מיך אוועקגעלעגט א טויטען אויפ'ן
ארט. זאגט אייך, אז איהר האט ארונטערגעריסען
פון די וועגנער אלע דראטען, און צובראכען אלע מא-
שינען... איך וועל האלטען דעם אפאראט פאר
אייער פנים...

אויף דעם ווייטען עק האט זיך דערהערט א קול און וואלדמאן האט געבעטען צורופען דעם גראף צום אפאראט.

אין א מינוט שפעטער האט זיך אפגערופען די שטימע פון דעם גראף גופא.

וואלדמאן האט תיכף איבערגעגעבען דאס טרייבעל טאנצמאנען, האלטענדיג דעם צווייטען אויפנעהמער ביים אויער, און זייענדיג גרייט צו יעדער רגע איבעררייסען די פערבינדונג.

— ווער רעדט? — האט צום צווייטען מאל איבערגעחזרט דער גראף.

— דאס בין איך, „פאלעבאס", — האט טאנצמאן אויסגערעדט ארויסגעשנאטעלט — איך קלינג אייך, צו מעלדען וועגען דעם ענין... אלץ איז אין ארדענונג... איך האב אלץ אדורכגעפיהרט, ווי עס בעדארף צו זיין.

— אידיאט! — האט בענסדארף בייז אויסגעשריגען.

אין דער בייזקייט האט אבער געקלונגען פרייד.

— ווער האט אייך געבעטען וועגען דעם צו קלינגען? — האט ער געשריגען — איהר האט נישט געקאנט צווארטען, ביז כ'וועל זיך זעהען מיט אייך?

— איך האב געמיינט, „פאלעבאס", אז איהר וועט הנאה האבען דערפון צו וויסען פריהער, אז אלץ איז אין ארדנונג. אגב, האב איך בעשלאסען, וואס שנעלער אוועקצופאהרען... איך וועל זיך ארומוואשען און אפווארטען אין א שטיל ווינקעל, ביז איך וועל זעהען, וואו דער ווינד בלאזט...

— איהר האט געזעהען וואלדמאנ'סקי'ן? — דער גראף האט גערעדט פארזיכטיג, מורא האבענדיג אז אימיצער וועט איהם אונטערהערען.

— יא, איך האב איהם געזעהען... אלץ איז געווען אזוי, ווי איהר האט מיר פריהער געזאגט. ער האט געשנארכט, איך זאל איהם זאגען אלץ, וואס איך ווייס... איך האב געענטפערט, ווי איהר האט מיך געלערנט, און דער נאר איז אריינגעפאלען... ער האט מיך געמאכט א קאמפלימענט, אז איך האב קלוג געטון, וואס איך האב זיך געשטעלט אויף זיין זייט... נו, האב איך איהם א „פארקע געטון" פון הינטען, „פאלעבאס, פון הינטען", ווי איהר האט מיר געלערנט...

(פארטזעצונג קומט)

פון בירגער-קאמיטעט

(—) דער בירגער־קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע און ארימע האט פונאנדערגעשיקט נדבות־ליסטעס צו אלע הויזווירטע און בעט די ראקאטארען צו שפענדען נדבות.

נדבות פאר׳ן בירגער־קאמיטעט קענען געשיקט ווערען אויך דורך פ.ק.א. קאנטא 67.400 און אין „באנק ספולעק זאראבקאוויך" אויף דער קאנטא 1373.

פון „ארדט"

היינט ווערט ווידער געשפילט דאס שלאגער־פראגראם וואס האט גרויסע ערפאלג ביים עולם. „צו א קאפ".

הנחה־בילעטען זענען היינט גילטיג.

מארגען, דאנערשטאג, ווערט געגעבען א פאפולערע פארשטעלונג פאר ארבייטער און אנגעשטעלטע, בילינע פרייזען פון 1 ביז 3 זל.

„א נאכט אין שושן־הבירה" אין „ארדט"

היינטיגען שבת קומט פאר אין די זאלען פון „ארדט" א גראנדיעזער פורים־באל. אונטער׳ן נאמען „א נאכט אין שושן הבירה". מיט זעהר א רייכען פראגראם. ס׳וועלען זיין פערשידענע אטראקציעס, טענץ ביז אין דער פריה.

בעת די טענץ וועט דער זאל זיין בעלויכטען מיט פארביגע רעפלעקטארען.

ווי ס׳איז באוואוסט ווערט דאס זיין דער קרוינפאל פון די היינטיגע פורים־פעסער אין לאדז.

תיקון טעות

אין דער רשימה פערוואלטונגס־מיטגלידער פון פריזיער־צעך וואס מיר האבען געבראכט אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג זענען, מחמת פערזעהן, ארויסגעפאלען די נעמען: שטשיגיעלסקי (אין דער פערוואלטונג), און גאלדבערג גרינוואלד און דירעקטאר (אין דער רעוויזיאנס־קאמיסיע).

שייטל־עז
צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארזשוצקא, קאמיענגא 5

טעלעגראמען!

דימיסיע פון ד"ר מאגנעס?

שטורעמדיגע פערזאמלונג פון רעוויזיאניסטען

ירושלים, 11 (י. ט. א. טעלעגראפיש). שפעט אין אווענט האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז דער קאנצלער פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט, ד"ר מאגנעס האט זיך אנגענומען אין דימיסיע. צוליב דער שפעטער צייט איז נישט געלונגען צו קאנטראלירען די ידיעה.

ירושלים, 11 (י. ט. א. טעלעגראפיש). אין אוניווערזיטעט איז פארגעקומען א סטורמישע פערזאמלונג, אויף וועלכער די רעוויזיאניסטישע גרופע האט געפאדערט, אז ד"ר מאגנעס זאל רעזיגנירען פון זיין אמט אלס קאנצלער פון אוניווערזיטעט. ס׳האט זיך אנטוויקעלט א ליידענשאפטליכע דעבאטע, בעת וועלכער כמעט אלע רעדנער האבען געטאדעלט די זעלבסטשטענדיגע פאליטישע אקציע, וואס ד"ר מאגנעס האט פארגענומען. אין די דעבאטען האבען זיך אויך בעטייליגט די פראפעסארען: ד"ר קלויזנער, ד"ר עפשטיין, וועלכע זענען ארויסגעטרעטען געגען דעם פארשלאג פון די רעוויזיאניסטען. דער פארשלאג פון די רעוויזיאניסטען איז אפגעווארפען געווארען מיט 50 שטימען געגען 30. אין קיין שום בעשלוס אין דער פראגע איז נישט אנגענומען געווארען. די פראגע איז איבערגעגעבען געווארען צו דעצידירען דעם ועד לאומי.

פערשאטעט 75 ארבייטער

קאטאסטראפע אין אמעריקאנער קוילען־גרובע

לאנדאן, 11. (אטע). אין דער וואלפראן־קוילען־גרובע אין שטאט ... אין שטאט אוהייא איז מאנטאג פארגעקומען א שווערער אויפרייס צוליב ... אין גרובען איז אויסגעבראכען א שרפה. 75 ארבייטער זענען אפגעשניטען פון דער וועלט. מען האפט, אז ס׳וועט זיך איינגעבען די ארבייטער אפצוראטעווען.

ניו־יארק, 11. (אטע). אוים שטאט ... ווערט געמעלדעט אז ביז איצט האט זיך א נגעגעבען אפצוראטעווען 62 ארבייטער פון די פערשיטע 75, די רעטונגס־אקציע איז ווייטער אין פולען גאנג.

אויף נומער 170806
20.000 זל.
איז געפאלען אין 5־טען ציהונגס־טאג ווידער געפאלען אין דער גליקל בער
קאלעקטור פון
F. Brajtsztajn
ŁÓDŹ, NARUTOWICZA Nr. 31, tel. 142-47.
נאך א קליינע צאל לאזען צו דער איצטיגער 5. קל. זענען נאך צו בעקומען, כל הקדים זכה!

הילפס־אקציע פאר די געליטענע פון דער פערפלייצונג אין דרום־פראנקרייך

פאריז, 11. (אטע) די פראנצויזישע באנק האט שוין פון איצט געזאמעלט ... און א האלב מיליאן פראנק פאר די געליטענע פון דער פערפלייצונג אין דרום־פראנקרייך.

ס׳איז אויסגעארבייט געווארען א פארשלאג אין סענאט צו געבען די געליטענע א קרעדיט פון א האלב מיליארד פראנק אין א קליינע פראצענט.

מוסאליני׳ס א פארשלאג צו דער דייטשער רעגירונג

בערלין, 11. (אטע) פון איטאליען ... מען צו די דייטשע צייטונגען, אז דער איטאליענישער אויסערן־מיניסטער גראנדי האט א געשפרעך מיט מאקדאנאלד, ערקלערט, אז מוסאליני האט פארגעלעגט דער דייטשער רעגירונג צו שליסען א טרילאטעראלען בונד מיט עסטרייך און מיט איטאליען פון לאקארנא אפמאך. די דייטשע רעגירונג האט אפגעווארפען דעם פארשלאג.

דייטשער רייכסטאג האט אנגענומען

דעם ליקווידאציע־אפמאך מיט פוילען

בערלין, 11. (אטע) אויף דער היינטיגער זיצונג פון רייכסטאג איז פארהאנדעלט די אפשטימונג איבער׳ן אפמאך מיט פוילען. די רעגירונגס־פארטייען האבען נישט געשטימט אינאיינעם. א טייל פון צענטרום האט געשטימט געגען, די בייערישע פאלקספארטיי האט זיך אנטהאלטען פון שטימען, אויך א טייל פון דער פאלקספארטיי האט זיך אפגעהאלטען פון שטימען. מיט 226 שטימען געגען 207 ביי 30 אפגעהאלטענע איז דער אפמאך מיט פוילען אנגענומען געווארען.

מאשין־לעבעך
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן צעגעלניאנא 29

ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע.

5־טע קלאס — 5־טער טאג.

50,000
183228
Po 20,000
170806
10,000
95488
5,000
58868 158293 164646
3,000
89350 99170 127494 172189
2,000
6287 11650 19916 25000 29046
56008 91787 101972 108759
115561 120141 124491 154442
171394 198902
1.000 zł. 107 19823
25207 42933 45798 56060 74161 75843
81935 85822 87828 110438 120218 130771
132450 153341 175977 180771 187186
188134 195453 196576 209060
600 zł. Nr.Nr. 1946 8377 9194
12621 14942 17448 19637 19443 20321
24519 36131 38905 41796 50582 55246
55[illegible]35 56128 59038 69530 72356 78861
91[illegible]50 99676 111917 128161 134582
135146 135794 141203 149267 152188
153086 161028 162900 166323 170477
178002 183212 183500 184951 187213
19[illegible]07 198356 200331 205447 206440
2
500 zł. 2768 7844 11081 11232
1[illegible] 14437 16190 17915 19169 21447
2[illegible]45 22140 23955 25793 26438 29407
37[illegible]37 37335 38341 38607 38853 39037
42[illegible]96 42298 42938 44889 47051 49690
50[illegible]71 53829 53900 57234 59249 65961
66[illegible]11 70168 70569 71578 72477 73006
73[illegible]23 74957 75717 75848 76953 77994
79255 795287 80601 84510 84677 89390
90[illegible]38 90721 92572 94530 95850 99047
10[illegible]371 104573 106927 107645 108337
11[illegible]664 115357 116768 120110 120277
121[illegible]94 121637 122269 122256 123009
12[illegible]72 124474 127062 128109 128121
1[illegible]44 132980 133051 133278 137742
1[illegible]70 142487 142825 144228 147073
1[illegible]89 148112 149901 150874 151075
15[illegible]2 155092 155460 158186 161206
1[illegible]58 162010 172858 163421 163950
16[illegible]54 168287 166831 177963 180342
183079 184921 184365 187551 188290
192229 193324 194472 199778 200702
202301 203383 204168 204383 205111
207249

[illegible]58 86 222 330 53 74 80 533 42 43
[illegible]680 817 22 57 94 955 1093 315 24
[illegible]3 507 71 629 63 720 83 815 52 2045
509 495 509 938 3235 328 519 600 52
86 718 806 959 4056 113 295 311 70
612 793 839 82 5085 253 65 533 698
785 96 823 911 19 6062 118 22 323 32
570 646 844 997 7082 135 335 565 716
26 61 825 73 934 72 86 8176 92 211
318 24 58 450 575 97 635 783 926
9045 103 29 301 62 63 85 424 91 520
27 610 761 877 10005 195 295 324 407
23 48 555 650 741 68 802 50 11088
99 137 212 98 99 383 424 25 32 45 58
512 651 92 810 959 48 12004 57 130
93 205 13 391 407 30 99 509 690 722
57 94 840 13001 14 76 209 65 341 401
90 513 35 637 58 99 702 7 18 85 829
907 64 67 14136 75 236 577 89 473
541 621 48 731 883 15104 79 432 525
78 638 723 908 27 16317 32 483 526
6978 805 25 89 17000 88 189 259 410
38 76 528 658 833 77 85 96 906 14 65
94 18008 19 167 288 354 492 98 548
55 641 67 977 19078 182 85 98 221 54
66 377 424 63 794 821 903 42

20030 122 301 562 622 731 36 59 77
89 811 13 96 907 21043 93 162 206 65
487 97 602 14 718 43 57 71 870 902
22022 93 157 87 259 337 421 49 670
714 952 68 69 23029 91 92 275 80 409
62 529 54 652 725 43 89 831 69 24014
303 463 506 955 25380 550 689 755
896 931 26019 43 131 34 59 525 60
647 861 83 27011 24 132 80 338 572
611 62 727 28020 94 134 281 309 422
570 722 836 39 961 85 92 29012 303
15 431 54 514 778 990

30122 24 54 98 264 374 90 441 55
58 566 85 750 950 88 31017 148 295
331 410 12 508 658 84 867 971 32052
193 202 79 304 478 537 75 658 62 95
770 77 843 55 93 909 21 71 33007 27
308 449 50 591 670 715 19 43 967
34042 207 22 302 456 61 62 500 68
85 609 74 721 978 35044 62 131 93 271
72 307 431 94 551 76 645 773 950
36177 259 305 34 91 654 65 745 54 968
74 37001 60 233 70 75 372 453 513 97
610 747 76 858 911 38090 304 11 39 457
625 743 805 83 92 39662 88 828 88 828
47 54 920

40035 356 517 63 94 720 28 889 965
41015 43 127 82 336 63 68 607 16 33
726 65 80 900 64 42028 236 64 321 474
851 43047 257 352 412 603 87 830 32
944 44235 318 472 525 87 656 731 45304
70 91 507 34 683 46067 155 83 279 564
631 733 808 50 47032 43 134 357 73
560 83 84 857 935 37 48062 110 69 301
4 78 423 522 633 82 776 861 83 80 905
49086 100 89 208 457 71 625 52 774 97

50004 80 99 158 263 424 76 576 84
651 749 83 89 51003 21 113 372 410
37 44 542 44 604 44 60 713 21 70 801
28 93 947 97 52689 830 81 958 65
53244 312 46 478 664 841 54196 241
98 560 635 66 873 907 55065 69 133
93 253 61 312 443 523 42 723 56125
50 96 201 41 415 553 635 68 700 902
57050 175 433 579 694 749 914 40 79
81 58052 172 277 326 446 854 80 932
59242 59 393 413 41 94 589 610 37 65
728 80 843 59

60063 64 172 269 92 681 738 852
61046 72 126 60 256 63 359 87 466
78 558 711 31 47 876 90 62141 214 53
415 522 906 63030 104 24 40 51 95
210 308 34 88 536 623 944 64112 333
438 515 45 75 691 736 857 74 95
65058 100 222 79 397 533 636 825 64
77 66000 106 36 87 93 418 605 10 893
67146 225 365 447 51 63 79 801 947
68068 153 39 227 367 425 81 549 654
81 862 914 38 69094 381 514 88 611
41 57 798 896 921 33 56

70054 343 418 802 58 72 91 925
71115 87 339 93 429 38 64 530 721 29
59 61 839 974 76 72131 346 557 84
630 42 64 731 916 41 73162 338 57
488 601 10 703 901 74018 181 298 497
561 638 712 16 92 896 921 34 67
175026 41 109 53 258 303 410 58 81
722 958 76048 64 140 56 67 252 327
569 765 845 77111 18 336 601 710 37
66 995 78090 101 27 240 57 349 433
541 636 79 718 76 886 67 79036 151
59 86 230 369 512 89 621 733 920 44

80023 260 459 667 874 908 55 93
81044 54 150 402 53 513 722 60 923
48 82103 47 527 653 794 83038 88 153
78 277 303 36 70 74 82 426 40 77
504 13 79 651 751 55 821 53 83 947
84155 220 328 610 23 659 851 966
85003 101 96 488 502 631 90 830 903
86058 69 84 377 74 638 42 82 89 99
913 87086 96 110 99 642 57 779 815
88051 115 269 341 54 489 567 618 48
724 924 30 45 79 89036 333 34 423 30
521 48 602 96 709 819 67 931 50

90017 11 12 188 276 349 504 18 54
64 633 53 591 91007 40 150 71 96 217
343 434 509 921 92062 118 211 349 89
593 709 23 864 911 93047 122 53 70
254 70 87 309 451 617 746 51 59 61
817 54 82 94117 28 217 61 93 303 414
29 575 662 702 874 957 95000 18 77
105 218 33 301 668 89 720 914 96207
32 65 480 506 79 98 602 45 72 700
870 927 55 97080 212 39 92 305 97
452 528 614 69 98047 161 98 272 427
56 836 52 99099 519 93 874

100007 34 58 149 271 315 20 81 420
508 31 35 74 649 743 54 96 867 87
940 101136 227 407 15 642 777 914 67
81 102033 35 40 99 112 32 287 512 49
764 93 869 103139 86 219 313 14 34
38 66 431 536 612 959 99 104079 102
50 215 67 359 64 404 7 560 654 723
816 31 912 31 42 105167 72 96 98 315
403 14 541 73 788 963 106013 183 208
344 52 425 642 77 79 713 816 993
107051 458 94 574 698 757 63 77 920
180020 81 134 82 205 71 354 490 551
608 54 78 872 91 956 109095 229 393
425 56 726 36 872 924

110006 56 136 220 306 88 510 48 51
716 26 47 815 74 950 111187 202 34
63 65 371 463 561 869 73 951 112197
264 361 416 45 601 749 951 96 111034
206 350 420 56 524 628 48 752 114139
42 204 9 343 52 453 558 644 770 97
862 115052 381 418 76 637 791 94 870
916 116189 211 74 524 635 60 82 804
15 36 43 954 117083 136 265 388 405
553 73 961 118104 38 51 460 543 600
79 81 84 708 119191 312 74 541 718
872 74 75 963
120062 251 329 465 505 64 793 856
918 121051 227 446 501 50 722 57 98
819 914 39 62 122023 40 59 80 126

227 79 89 306 39 87 89 404 66 555
639 704 840 123001 8 33 177 244 71
330 34 52 93 487 509 14 70 618 705
11 12 50 71 918 63 124000 54 119 342
443 504 672 94 734 815 33 81 92
125004 27 45 126 223 451 55 77 504
93 603 8 721 40 911 45 55 66 126031
103 32 228 395 418 80 530 34 47 59
64 642 862 65 127035 82 115 46 224
330 50 415 33 43 526 632 57 727 803
957 128002 31 113 16 249 60 61 314
39 64 452 53 95 590 961 70 82 129018
27 83 214 37 79 430 64 72 507 629 31
74

130060 69 83 239 44 310 15 42 403
38 508 43 47 741 89 94 800 80 918 39
44 69 131018 23 83 190 631 837 901
132303 55 87 514 777 809 933 133056
304 9 50 69 91 426 573 611 60 790
802 47 89 919 134029 73 158 221 90
303 442 57 545 85 605 47 712 827 79
85 914 135030 47 122 28 76 226 77
313 31 451 739 63 814 96 994 136051
88 193 368 77 539 611 927 137070 550
95 726 49 815 55 903 53 138033 57 61
69 147 200 535 606 719 89 828 902 86
139132 229 77 329 619 78 736 953

140099 107 34 45 64 234 41 319 54
452 81 527 76 631 714 801 49 95 954
68 141133 37 281 317 445 76 569 606
10 49 796 811 910 26 72 142013 51 94
119 87 251 52 380 562 631 52 806 926
59 134045 62 175 79 89 581 84 89 722
26 39 865 144039 162 205 15 55 88
322 418 38 701 26 809 908 46 145044
112 47 224 52 55 64 79 334 50 401 85
502 10 655 811 74 82 902 3 12 84
146081 109 248 60 341 668 70 901 4
147044 107 21 238 97 322 78 515 26
630 87 722 826 40 917 29 148017 33
48 52 57 80 215 41 310 419 503 52 93
651 35 816 902 30 149087 106 77 232
314 39 49 64 483 597 664 68 74 88
795 837 45 60

150020 28 53 120 224 93 327 65 80
428 511 47 99 677 765 90 809 81 99
151114 206 68 305 71 76 441 47 557
720 24 68 953 152068 71 121 227 84
342 645 85 747 77 85 860 70 91 940
153049 153 82 244 78 318 36 72 95
472 73 535 69 693 743 902 154023 33
93 105 35 253 623 51 795 831 953
155163 71 75 312 519 619 42 50 80
728 48 58 65 800 35 908 156098 196
320 41 442 64 99 655 711 42 63 821
48 79 914 62 92 157118 49 55 85 214
64 316 35 96 485 97 535 81 622 25 41
55 707 986 158065 98 109 12 76 278
413 574 606 723 38 74 96 159070 173
204 84 453 518 52 72 628 734 64 882
924 69

160020 63 65 126 257 78 345 68 444
53 79 89 513 614 24 85 779 83 839
933 38 48 161024 33 81 94 123 77 296
308 10 94 411 46 83 569 625 865 953
163029 78 133 36 341 51 66 85 85 412
550 60 623 68 781 827 79 952 163288
408 19 86 517 819 64 69 905 164072
95 223 99 524 38 660 79 745 69 856
968 69 99 165008 58 143 218 34 358
515 23 59 78 673 887 90 906 166012
13 86 123 25 30 33 51 53 63 258 99
344 65 447 84 637 56 72 770 812 920
167091 114 88 475 8 513 83 663 765 76
830 48 95 900 12 63 168036 77 124 237
38 440 568 660 720 837 66 70 929 59

169199 144 221 61 307 434 37 54 532
602 722 802 934 39
170016 23 53 142 64 91 243 433 566
63 604 28 171021 101 4 404 78 94 513
28 658 821 43 71 925 57 172014 175 80
255 75 446 552 54 704 962 89 173002
88 200 48 361 83 474 507 8 62 72 654
713 30 915 38 174127 29 53 310 70 451
87 558 59 795 801 958 77 175011 45 165
82 212 310 13 70 401 65 532
64 65 691 758 62 96 913 78 176057 182
313 21 78 411 16 27 44 645 708 45 876
84 177023 93 150 80 216 91 95 668 87
90 705 26 956 178021 93 132 63 65 365
77 88 94 438 557 62 71 81 648 54 865
909 40 179178 268 352 92 568 603 834
54 180074 184 425 557 86 609 14 725
29 847 82 900 93 181126 43 62 68 258
434 43 64 548 654 93 725 850 902 56
61 182123 31 34 218 94 385 92 484 87
541 51 73 605 72 729 36 47 808 31 53
82 922 183013 100 37 48 71 426 75 81
528 76 605 742 816 40 184109 14 42 69
245 359 88 99 424 509 48 63 633 751
911 88 185058 175 368 565 695 703 29
814 79 82 85 86 985 186182 599 405 235
546 88 849 187233 43 355 684 733 81
892 907 42 51 188122 90 216 54 374 76
449 512 73 616 39 50 728 52 91 818 914
18 19 53 67 189005 12 17 161 96 270 387
484 551 88 601 14 73 701 16 813 65 924

190043 73 216 49 325 465 97 595 630
80 771 856 80 945 191087 2110347 695
709 93 802 21 974 74 192013 76 123 62
292 346 405 71 512 51 98 637 56 851 61
940 193051 132 89 324 31 55 58 66 96
410 33 62 84 510 704 97 923 59 65 96
194044 81 175 95 214 83 301 467 584 603
59 78 195003 76 182 99 286 329 78 440
553 99 783 848 79 95 955 196048 78 79
302 60 66 90 441 521 72 64 658 761 62
84 87 852 962 197006 363 96 427 68
542 621 66 711 854 90 950 198026 93
124 99 231 96 336 69 501 629 86 758
823 30 900 199047 64 194 213 51 72 495
527 33 64 65 638 48 751 64 817 928 80
200020 53 64 277 470 521 797 807 24
26 66 99 925 39 61 83 201082 113 420
29 76 648 77 713 46 817 202091 134 323
37 96 440 977 203027 133 93 255 76
341 464 580 93 612 791 825 927 204060
63 342 403 589 90 852 96 943 60
205086 101 19 32 81 88 304 46 419 35
88 513 647 712 829 34 911 33 206061 102
69 73 90 381 400 16 56 73 93 560 71
79 614 40 62 730 41 207075 157 345 68
458 503 691 759 91 208225 317 20 403
575 90 863 902 23 21 209055 68 144 93
99 284 375 450 515 687 792 818 18 39
952

פולע טאבעלע
פון דער מלוכה־לאטעריע
וועט אין משך פון דער ציהונג
— פון דער 5־טער קלאס —
טעגליך געדרוקט ווערען אין
„נייעם פאלקסבלאט"

א פאטער א מנובל

בעקומט 5 יאהר טורמע פאר לעבען מיט זיין טאכטער

ווילנע. אין יולי פ. י. האט זיך אין לידער פאליציי־קאמיסאריאט געמאלדען די ווילנער פרוי יאנינא פאן אושעלסקא מיט א קלאגע אויף איהר אייגענעם טאטער, דעם 53־יאהריגען יאן פאנאר זשעלסקי אז ער האט איהר פערגעוואלדיגט.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט פאלגענדעס:

אין 1923־טען יאהר איז געשטארבען יאנינאס מוטער. גלייך נאכדעם האט דער פאטער אפגענומען יאנינאן פון שוהל און איהר געהייסען פיהרען די ווירטשאפט אין שטוב.

איז א חודש ארום נאך איהר מוטערס טויט האט דער פאטער איינמאל פערגעוואלדיקט זיין טאכטער און פון דאמאלסט אן האט ער זי געצוואונגען דראהענדיג מיט׳ן טויט, צו האבען מיט איהם געשלעכטליכע בעציהונגען.

אין רעזולטאט איז יאנינא שוואנגער געווארען און געבוירען א קינד, וואס איז אבער געשטארבען אין עלטער פון נייען חדשים.

אפלעבענדיג אזוי ארום מיט׳ן פאטער 4 יאהר איז זי אין יולי 1927 יאהר ענטלאפען פון פאטער און איז אנגעקומען אלס ארבייטערין אין נוט ואל־טעליוני.

אבער דער פאטער האט איהר אין דריי טעג ארום אויפגעזוכט, איהר שטארק אנגעשלאגען און אפגעפיהרט צוריק אהיים דראהענדיג, אז אויב זי וועט נאך אמאל אוועק פון שטוב וועט ער איהר דערשיסען.

אין 1928 יאהר איז די אומגליקליכע ווידער ענטלאפען פון פאטער און הגם דער לעצטער איז דערוויל התונה געהאט א צווייטען מאל, האט ער איהר אבער אין א חודש ארום ווידער אפגעזוכט און צוריק געבראכט אהיים און ווידער געצוואונגען איהר מיט איהם צו לעבען ווי מאן און ווייב.

איצט איז זי ענדליך ענטלאפען א דריטען מאל פון פאטער דעם מנובל קיין לידע און די גאנצע געשיכטע איבערגעגעבען דער לידער פאליציי.

די טעג האט זיך דער מנובל געפונען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק פון ווילנער קרייז־געריכט.

דאס געריכט האט פערמשפט דעם אויס אורח אויף 5 יאהר שווערע תפיסה. א.ס.ך. סמך פון דער אמנעסטיע איז איהם אבער די שטראף פערקלענערט געווארען ביז 3 יאהר מיט 4 חדשים טורמע.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

בײם דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארויסגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

277 א לעזער פון נאוורעט:

אויף וויפיל איהר קאנט זיך נישט פערופען אויף אן אבמאך, אז איהר זענט פערפליכטעט צו בעצאהלען דירה געלד ערשט נאכ׳ן אפלויף פון קווארטאל וועט דאס געריכט צומשפט׳ן דעם הויזווירט דאס דירה־געלד פאראויס.

איהר קאנט אבער בעטען דעם געריכט, אויף וויפיל איהר וועט דערלאזען צו פראצעס, אז מען זאל אייך די צוגעמשפטע סומע פונאנדערטיילען אויף ראטעס.

278 ג–ג:

די רעכט פון אן אזוי גערופען נאטירליך קינד (געבוירען פון נישט קיין פארמעל חתונה געהאטע עלטערען) צו א ירושה וואס איז איבערגעבליבען נאכ׳ן פאטער אדער מוטער ווערט גענוי פעסטגעשטעלט אין ארטיקעל 757 פון ציוויל־קאדעקס.

לויט׳ן דערמאנטען ארטיקעל איז די פערהעלטניש רעכט צו דער ירושה, פון אזא נאטירליך קינד אפהענגיג פון דעם אומשטאנד, צי דער פערשטארבענער האט גלייכצייטיג אויך איבערגעלאזט געזעצליכע קינדער, אדער עלטערען ברידער און שוועסטער. עווענטועל קיינעם נישט פון די אויסגערעכנטע קאטעגאריעס יורשים.

אין ערשטען פאל בעקומט ער 1/3 פון דעם טייל, וויפיל ער וואלט בעדארפען בעקומען, ווען ער וואלט יא געווען א געזעצליך קינד.

אין צווייטען פאל, האט ער דאס רעכט אויף א האלבען חלק ירושה און אין דריטען פאל, קומט איהם דריי פערטעל פון דעם, וויפיל עס וואלט בעדארפען בעקומען א געזעצליכער זיהן.

מיטוואך, דעם 19. ד. ח. 7.30 א זייגער אווענד קומט פאר אין זאל „איראפעיסקי" (זגערזשער 17) די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון דער אלטשטעטישער פאלקס-באנק
אין לאדז, פלאץ קאשטשעלני 4.
צו וועלכער אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען.
ראט און פערוואלטונג.
בעמערקונג: די טאג-ארדנונג איז אנגעגעבען אין די ארויסגעשיקטע איינלאדונגען. אהן איינטריטס-קארטען וועט נישט אריינגעלאזט ווערען.

ס׳איז ארויס פון דרוק
און געפינט זיך צו קויפען אין אלע בוכהאנדלונגען די ערשטע און גרינדליכע מאנאגראפיע אויפ׳ן יסוד פון ארכיוואלע מאטעריאלען
„די געשיכטע פון די יודען פון פיעטריקאוו און אומגעגענד"
פון **משה פיינקינד**, אין דער פוילישער שפראך:
MOJŻESZ FEINKIND
DZIEJE ŻYDÓW w PIOTRKOWIE i OKOLICY
od najdawniejszych czasów do chwili obecnej
Nakład autora, Piotrków 1930.

שליתים-פאבריק
אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאלאמציער, ווי אויך טליתים קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי
א.ח. ציטרינאווסקי, קאמיענגא 1,
אין 2. טויער, פארטער. קומט איבערצייגט אייך.
בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צום וואשען.

Wyszła z druku nakładem łódzkiej księgarni „Czytaj"
„GODZINA ŻYCIA MĘŻCZYZNY"
STANISŁAWA BALA.
Cena 2 złote.
Do nabycia we wszystkich księgarniach.
Skład główny: Księgarnia „Czytaj", Narutowicza 2.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זאלטסו גאר קומען אין מיין
רעכטסקאנסולענטען-ביורא צו ה׳
מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(זאכאדניא 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס. ארוואלאניעס. סלאוזולעס. זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אורוזשאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

Dr. med. H.Lubicz
צעגעלניאנא 43. טעל. 32-41
ספעציאליטעט פאר הויט-, ווענערישע און מענער שוואכע-קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפען (הער-אויספאל).
נעמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אווענד.

אכטונג!
איך האב פערקלענערט די פרייזען אויף דעם האלץ געשניטען און געהאקטעם אויף 50 גר. א פוד נאר אויף 2 וואכען צייט.
מיט אכטונג
ד. גאלדשטיין,
לאדז, פאטארסקא 27

Zaginiony został protestowany weksel na sumę Zł. 175.— wystawiony przez Chaima Szajnroka na zlecenie F. Rawickiego. Weksel powyższy zostaje unieważniony. — Znalazca zechce takowy zwrócić za wynagrodzeniem do F. Rawickiego, Bałucki Rynek Nr. 6. 5571

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאז און הארן-קראנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

פאר 120 זל.
צו פערקויפען
א נייעם שווייצארישען
פאטעפאן
צו ערפאהרען ווסכאדניא 16, וו. 9, פארטער.

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
przeprowadził
się na ul.
Piotrkowskiej 70
róg Traugutta).
Przyjmuje od 8^{30} do 10^{30} rano, od 1-ej do 2^{30} pp., od 6 do 8^{30} wiecz.
w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
אין ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז, אויערען קר.	10—11 2—5 7—6
ד"ר ראזשאנער הויט און געשלעכטס קר.	1—2
ד"ר גאלדשטיין אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד"ר קאנטאר כירורגישע-קראנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד"ר הייגבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
ה. גרא. ענטשיק צאהן-ארצט	3—7
ראזעס צאהן-ארצט	2—8

צאהן-טעכניק הילונג, פלאמבירונגען, קראנען, מאסטען אאוו.
אין דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
פאר אלע הויט קראנקהייטען, פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע ענגליבע אנטלויזען. א קורס פאר שוועסטער.
אימפונגען געגען שארלאך שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מארקום נעהמט אן פון 5–7 אווענד

אינגע
פון אנשטענדיגע עלטערן וואס קען לעזען און שרייבען פויליש ווערט פון זאפארט געזוכט אין דער באנק אויף פיעטריקאווער 18.

אנ׳ארט צו שלאפען
פאר אן אנשטענדיגען יונגעמאן פאר 12 זל. א חודש, ווי אויך א פענסטער פאר א שניידערין איז אפצוגעבען. נארו־טאוויטש 50, גוטפריין

רעכער
מאשינאווע
ווערן אנגענומען
צו ביליגע פרייזן
ג. גארדמאן ציגלג. 29

Dr. med. LAJCHTER
צאהן-כירורג
Chor. szczęk, dziąsel podniebienia, języka it.p.
przeprowadził się na ZIELONĄ 9
I p. front, **tel. 149-66**
od $1^1/_2$–5 po poł.

W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אן פון 6–8 אווענד

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kosciuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקהייטען און ליבעסקראנקהייטען
נעמט אן פון 4—7 אין אוונט

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער. איינגענע פראצאוניס און ווינקליכע ערפאלג, אורטאפעדיע, ווי: הילצערנע אויף פלאטפוס, קוליעס, ליפע פוס, גארטלען א. ז. וו. צמענגעגנט פון 5—7

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען נעשטערהייטען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן און דערמאן פון 3—5 נאכם.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בושעוושינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערען קר	4½—5½
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד"ר ליבישיץ הויט און געשלעכטס-קר.	12½ - 1½
ד"ר שמירנעלר נערווען און גמיטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—5½

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א ווי מאקען-שטעכ׳ן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראלונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, עפערעצ. אויף פערלאנג אינזשעקטען אין שטאט. אין לאבארטאריום ווערן דורכגעפירט אלע ערט אנאליזן, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד"ר לאזשינסקי ספעציאליסט
צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צייהן, קראנען, מאסטען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צוטראגען א היים; אויף דער פראווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר׳ן אינהאלט און טערמינען פון אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פערענטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 " " " " " " 60— " " " " 4 "
נאכ׳ן טעקסט—12 " " " " " " 18— " " " " 8 "
פאר א פוליטישער-שורה: פירער דער שפאלט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.